ОБИЧАЈНЕ ПЕСМЕ

Песме посвећене варици

1.

Варице Савице,
Две миле сестрице!
Варица вари
Савица лади
Николица куса
Братац јим куса

2.

Варица вари
Савица лади
Николица куса

3.

Варице савице,
Миле ми сестрице!
Варите ладите
Браћа нам кусајте.
Варице савице,
Миле нам сестрице!
Варите ладите
Браћу нам раните.
Браћу нам раните
Отци нас учите.
Отци нас учите
Нане нас гледајте.
Нане нас гледајте
Бабе нас њежите.
Бабе нас њежите
Стрине нас пазите.
Стрине нас позите
Братићи милујте.
Братићи милујте
Драги нас љубите.

Из старе Србије

4.

Варице савице,
Недиљине систрице!
Недиљине систрице
Ниткине ћерчице!
Варице варите
Савице ладите
Браћу нам товите
Систрице негујте.
Бабе нам храните

И нане раните.

Из Својдруга окр. ужич. ср. рач. или некад сокољ. нах.

5.

Добро Јутро ладна водице!
Дошла сам да ми дадеш твоје капљице!
Да кувам варим Вару, Варицу.
Вару Варицу ладну Савицу,
Ладну Савицу Николину кусицу.
Тада узме воде и рекне:
Збогом ладне водице!
Хвала ти на твоме дару,
Твоме дару чистим капљицам!

6.

Боже мили чуда големога!
Пију вино до три побратима
Св. Петар и св. Никола
И са њима св. Пантелија.
На Пржилу више Дукљанина
Виш Прехвале старог Цариграда
Цариграда од те србске земље
Србске земље старе царославне,
Св. Нико мало задремао,
Колико је јунак задремао
Из руке му кондир изпаднуо,
А тај кондир од драгог камена
И у њему руменика вино.
Колико је пехар одлетио
Чак до Шаре високе планине,
А са Шаре на Качаник љути,
Те се просу вино из кондира
По ономе црном Качанику
Поскапаше љуте качаније,

Поскапаше а и погореше.
Тако вино светителии пију.
Кад видоше до два побратима
Шта се деси од тога кондира
Све гледају Николу не буде
Док се свети Нико непробуди.
Кад с' пробуди и очи протрља
Он говори до два побратима:
"Опростите двије миле побре,
Што задрема и пехар изпусти
Те се просу вине на Качаник.
Велике ми молбе додијаше;
Навезло се три ђемије робља
Три ђемије старијех хаџија.
Дуну ветар дунула кошава
Све ђемије шћаше утопити.
Жао беше да пропадну људи
Људи праве и изкрене побре
Покрај грешних великих хаџија.
Ја од леће ђемије избави.
Зато сам вам побре задремао.
Што изпусти пехар од драгога
Од драгога алема камена
И зато ми опростите побре:
На Качаник велика невоља,
Окупиле змије качаније
Тридесет и три чобанина млада
Вера божа све ујести ћаху,
Да непросу вино на Качаник
Да запали дрвље и камење
Те згореше змије качаније,
Ето побре што се просу вино.
Путнике сам очо избављати".
Обе побре Ники зафалише
Што се стара за сваке путнике
Што избавља од гада големих.

Милош С. Милојевић: После св. Николе, а нарочито кад већ нестане варице, држе, да се могу певати песме божићње или коледске. С тога почињу већ деца где где да певају.

7.

Поручује Варица Савица
Поручују сеја Николице,
Том Божићу младом Сварожићу:
"Ој Божићу млади Сварожићу,
Ој Божићу млади Коледићу!
Пошљи нама ногу печенице,
Да зачиним те наше варице,
Да ћеме ти дара великога,
Од све наше велике варице,
На Коледа твога вечерњега,
Свакојака зрна и сјемена.

Милош С. Милојевић: После овога иду детинци, материце и оци. Оци су у недељу пред Божић, материце пред овом, Младенци /детинци/ падају четврти дан по Божићу. На оце и материце везују деца и једне и друге и од ових добијау одкуп сува воћа, колача, а по варошима и коју парицу. На младенце родитељи бију гранчицама своју децу, да оставе зло, а да приме добро. Тај се дан вас дан деца сама међу се бију да оставе зло, а да приме добро. Тада и гатају нешто да буду деца добра и ваљана.

Песме о вилама

1. Краљевић Марко, виле и чобан.

Гором језди Краљевићу Марко,
Гором језди а с гором беседи:
"Чарна горо пуна ти си лада
Кано срце моје што је јада,
Залуд теби твоја ладовина,
Кад у теби ладне воде нема,
Већ ја морам коња да закољем.
Да с' напијем крвце од коњица
Те да своју жеђцу ја утолим."
Кад то зачу иза горе Вила
Та подвикну из грла бијела;
„Не кољ коња Краљевићу Марко?
Не кољ коња на Старој планини.
Не кољ коња непогани тела;
Већ ти пођи мало унапријед.
Сјезди Марко са Старе планине
На Виточа високог најезди,
Тамо има бунар вода ладна
Јуначкијем плећма ограђени
С девојачким косам оплетени,"
Пође Марко мало унапријед
Сјезди Марко са Старе планине
Мало ишо дуго нетрајало
Он ми нађе бунар воду ладну:
Јуначкијем плећма ограђену,
Девојачком косом оплетену.
Он ми клече да водице пије,
Ал подвикну чобан од оваца
А са Шаре високе планине:
„Не пи воде Краљевићу Марко!
Не пи воде непогани тело,
Ту су виле чедо окупале
Некрштено и не знаменовано.
Некрштено од петнајест дана,
Нит се смије нит ручице даје;
Већ ти пођи мало унапријед,

Унапредак на тог Качаника,
Па ћеш наћи бунар воду ладну.
Други бунар а друга водица:
Са јуначким плећма ограђену,
С девојачком косом оплетену."
Пође Марко мало унапредак;
Па он нађе бунар воду ладну;
Са јуначким плећма ограђену
С девојачком косом оплетену.
Клекну Марко па се напи воде;
Па беседи своме добром шари:
„Давор шаро, Давор добро моје!
Ако ли ми неуватиш Вилу,
Неуватиш Вилу Загоркињу
Оба ћу ти ока изкопати,
А све четир ноге саломити;
Те се мучи по Старој планини
И Виточу високој планини,
Као Марко без шарина свога.
Ако ли је ти уватиш шаро!
Да знаш добре и поздраво шаро!
Оба ћу ти ока позлатити
Позлатити жеженијем златом,
Накитити дробнијем бисером
Подкитити драгијем каменом,
А све четир ноге подковати
Подковати са тим белим златом.
Па се дичи мој предобри шаре!
Па се дичи по свом свету белом,
Као Марко са својим шарином"
Текер Марко речи изустио,
Мину шара са Виточ планине
Са Виточа и са Качаника,
На велику планину Плашкаву,
Ка Србичком пољу широкоме,
Ка Србичком и Средачком побро!
Како звезда преко неба ведра.
Па увати Загоркињу Вилу.
Придржа је док јој Марко дође.
Како дође Краљевићу Марко
Одма шчепа Загоркињу клету
Како ју је Марко ударио,

Са црном је земљом саставио.

Ову смо песму добили из Качаничке Црне Горе виш Скопља од Николе Јовановића зидара. Оваку и баш исту казала нам је и Перса Петровића из Срема.

Милош С. Милојевић: Ето једна и иста песма, која се једнако и пева у Срему и Старој Србији као и сјеверној Међедонији и Тракији и т. д. А то баш показује да је свуда по тим местима један и исти народ, народ српски. Ова је песма митолошска; но овде смо је метнули што је певају овчари и овчарице свуда. Шта она означава, то ће само први зналци Славенштине објаснити

2. Путујући пјевају

Ој вишњо вишњице!
Дигни горе гране,
Испод тебе виле
Дивно коло воде,
Пред њима Радиша
Бичем росу тресе,
До две виле води
А трећој беседи:
"Пођ' за мене, вило!
Код моје ћеш мајке
У ладу седити,
Танку свилу прести
На златно вретено."

3. Вилина посестрима

Рано рани ђевојчица
И даницу вјерну моли:
"Ој данице, ој сестрице!
"Подај мене свјетлост твоју,
"Да наресим младост моју."

Имала је ђевојчица
Б'јелу вилу посестриму,
Која ј' л'јепо наресила;
Пером златним загладила,
И ње б'јели врат бисером,
Пак је вила покликнула
Из ње танка б'јела грла:
"О лијепе љепотице
"Ове младе ђевојчице!
"Вод' је, води, у име Бога,
"Нек ти буде у час добар!
"Л'јепи ће ти род родити,
"Кој'јем ћеш се подичити,
"Како паун златн'јем пером,
"А шеница равн'јем пољем,
"А лозица бимбер-грожђем."

4. Јунак вилу устријели

Прођох гору, прођох другу,
Зађеде ми јасен клобук,
Стегнух коња, да ја видим,
Али вила на јасену,
Запех стр'јелу за тетиву,
Да устр'јелим б'јелу вилу,
Стаде вила заклињати:
"Не стр'јелај ме, млад јуначе!
"до три ћу ти добра дати:
"Прво ћу ти добро дати,
"Да си стиман у дружину;
"Друго ћу ти добро дати,
"Да имаш спензу небројену;
"Треће ћу ти добро дати,
"да т' је љуби љепш'од мене." -
"Мала т' фала, б'јела вило!
"Ја сам стиман у дружину,
"Имам спензу небројену,
"Моја ј' љуби љепш' од тебе."
И устр'јелих б'јелу вилу.

5. Вила зида град

Град градила б'јела вила
Ни на небу ни на земљу,
Но на грану од облака;
На град гради троје врата:
Једна врата сва од злата,
Друга врата од бисера,
Трећа врата од шкерлета.
Што су врата суха злата,
На њих вила сина жени;
Што су врата од бисера,
На њих вила кћер удава;
Што су врата од шкерлета,
На њих вила сама сједи,
Сама сједи, погледује,
Ђе се муња с громом игра,
Мила сестра су два брата,
А невјеста с два ђевера;
Муња грома надиграла,
Мила сестра оба брата,
А невјеста два ђевера.

6. Мома и вила

Киша паде, медна роса у пољу,
Забрину се млада мома у двору:
"Покиснуће моје драго у пољу;
"На њему је морменевиш долама,
"Под доламом од кадифе ђечерма,
"Под ђечермом од ерира кошуља;
"У њедрима златан сахат с базима;
"Под њиме је добар коњиц нејахан."
Ал' говори б'јела вила из горе:
"Муч', не бој се, млада мома у двору!
"Распела сам свилен чадор у пољу,
"Под чадором твоје драго заспало;
"Покрило се од самура ћурдијом,
"а по глави са злаћеном марамом."

7. Прела на вилину бунару

Свилу прело злато материно,
Свилу прело, 'бришем препредало;
Кад је злату жеђца додијала,
Баци прељу под зелену јелу,
А вретено у зелену траву,
Па отиде, да водице пије;
Ал'повика њешто из бунара:
"Не пиј, злато, одовуд водице;
"овд'је вила чедо окупала,
"Да је мушко, не бих ни жалио,
"Већ је женско, не било јој живо!"

8. Јелен и вила

Јелен пасе по загорју траву,
За дан пасе, за други болује,
А за трећи јаде јадикује.
Питала га из горице вила:
"О јелене, шумско горско звере!
"Каква ти је голема невоља,
"Те, кад пасеш по загорју траву,
"За дан пасеш, за други болујеш,
"А за трећи јаде јадикујеш?"
Јелен вили потијо беседи:
"Сестро моја, из горице вило!
"Мене јесте велика невоља:
"Ја сам им'о моју кошутицу,
"Пак ј' отишла за гору на воду,
"Отишла је, пак ми не долази;
"Ил' је гдегод с пута залутала,
"Или су је ловци уватили,
"Или ме је са свим оставила
"И јелена другог прељубила.
"Ако буде с пута залутала,
"да Бог даде, да ме скоро нађе!
"Ако л' су је ловци уватили,
"Бог нека им моју срећу даде!
"Ако ли ме са свим оставила,

"И јелена другог прељубила,
"Да Бог да је ловци уватили!"

Песме у којима се превасходно помињу Водан, Моран, Мора-ва, Давор

Милош С. Милојевић: Кад дођу на воду онда бацају у ову пантљика, кончића, крпица, венце од сувог цвећа и ките. Чине онако исто скоро као што чини млада или невеста кад је сватови воде преко какве реке. Тада она баца онај пешкир или јаглук којим су јој и младожењи биле покривене руке при венчању, или ако није венчана онда под именом тога младожења од себе такође мора да баци коју пару, кум и стари сват своје кравајиће које су спремили млади, нешто новаца и т.д. Вода се тада полива вином спремљеним за венчање, после међу на кравојчиће упаљене воштане свеће, па ове међу на воду, бацају венчиће и т.д., а и посипа се житом као и сада што се чини кад се доноси вода за прстен. Тада се као и сада певају песме Водану и Морану сину његовом.

Ој Водане Водане,
И твој сине Моране!
Немути нам водице
Не пушт у њу Морице.
Нама вода потребна
За прстена венчана.
Чиста вода пречиста
Љубав чиста да нам је
Без твог сина Морана
И сестрица Морица.
Што но момке морају
Од наске их отимљу.
Па јих море и љубе
У дубљине увлаче.
Те дубљине студне
И вртлоге проклете.

2. Кад невесту воде скоро тако исто певају.

Ој Водане Водане,
Црни и зли Божоле!
Ево теби дарова:
Рујна вина црвена
Зелен венац младенца
И младице невесте.
Шарен јаглук везени
Чим се руке скривају.
Кравој лебац сватовски.
Жуте свеће воштане.
Бела пара венчана
И пшеница бјелица.
Све сватовско ево ти
Сва ти даре дајемо.
Не пушт сина Морана
И невјесте Марице
Оне љуте вражице.
Што нам момке варају
У дубљине одводе

На вртлоге на воде.
Непушт не пушт Морана
Да не мути Дибрана
Тог Дибрана Ибрана
Ладно воде Ебрана.
Да нам киту не носи
У вртлоге проклете
Где Марице вртлају
Горње људе топају
Утопљују и људе
И невесте млађане.

3.

Милош С. Милојевић: Ружичало и дружичало је љубљење момака и девојака кроз венце врбове а и лескове и тада ти постају побратими и посестриме; те за ту годину целу гину једно за друго. Кад постају прави и вечни побратими онда су пређе у Мачви певали ову песму, а сад и на Ружичалу или Дружичалу.

Невен вевен мало цвеће!
Љељ Љељу, Мили Боже!
Лепо цвеће жуто цвеће!
Љељ Љељу! Мили Боже!
Неувени наша слога,
Неувени наша љубов,
Неувело наше братство.
Красно братство побратимство,
Побратимство ка рођено.
Докле траје нас јунака,
Нас јунака љубезнијех.
Докле траје јарког сунца,
Јарког сунца Господина
И месеца слуге свога.
Док недође Давор Боже
Давор Боже смртни данче.

4.

Ко погази побратимство?
Прпр њему, Давор њему!
Свога брата побратима,
Прпр њему, Давор њему!
Побратима ка рођеног.
Прпр њему, Давор њему!
Ко превари свога друга?
Прпр њему, Давор њему!
Свога друга побратима
Прпр њему, Давор њему!
Сатрьо га силни Љељу:
Прпр њему, Давор њему!
Својим оцем страшним Богом.
Прпр њему, Давор њему!
Страшним Богом Триглав Богом,
Прпр њему, Давор њему!
А триглавом светом Тројицом.
Прпр њему, Давор њему!
Дом му затри Прпрьруша
Прпр њему, Давор њему!
Страшна сеја Давор Бога,
Прпр њему, Давор њему!
Посланица Вишња Бога:
Прпр њему, Давор њему!
Створитеља Држатеља
Прпр њему, Давор њему!
И страшнога Рушитеља.
Прпр њему, Давор њему!

Од Петре Мутаповића из Црне Баре у Мачви.

5. Момак без рода и Морава.

С оне стране обале
Бела дудо обале

На Морави плаовној.
Ди девојке платно беле
Бела дудо платно беле.
На обали плаовној.
Ди девојке платно беле,
А невесте ђерђев везу.
Млади момци коње трчу
Спремају се рату и Крајини
Спремају се крвавој години.
Млади момци говорили
Међу собом сетовали!
„Дај нам боже војевати
Млоге реке пребродити,
Ал' Мораве не бродити.
Морава је пловна вода
Синоћ момка занијела,
А јутрос га на брег баца.
Нико момка да сарани,
Нико да га у гроб спусти
Нико труњу да направи
Нико момка да ожали.
Да је момку свој бабајко
За дан би му гласе чуо
За други му долазио
А за треће момку дошо
Лепо момка саранио:
У борове тешке даске
Са грмовом поклопницом
И грмовим вељим крстом.
Да је момку своја мајка
За дан би му име чула
А за други долазила
За трећи би оплакала
Оплакала свога синка,
Ал је момку мајка туђа
За годину гласа чула
За другу је разабрала,
А за трећу на гроб дошла,
Ал' по момку трава никла:
Детелина до колена
Чемерика сврх човека."

6. Туђа мајка

Играли се врани коњи
Крај Мораве на обали;
Међу собом говорили:
"Дај нам, Боже, војевати,
"А Мораве не бродити;
"Мораве је плаовита:
"Синоћ момка занијела,
"А јутрос га на брег баца.
"Да ј' у момка своја мајка,
"За дан би му гласе чула,
"А за други разабрала,
"А за трећи на гроб дошла;
"Ал' ј' у момка туђа мајка,
"За годину гласе чула,
"А за другу разабрала,
"А за трећу на гроб дошла:
"Ал' по гробу трава расте:
"Детелина до колена;
"По њој пасу два пауна,
"И две тице паунице,
"И четворо паунчади;
"Девојка им чобаница,
"На њој кратка кабаница
"И сребрна тканичица."

Забележио Вук С. Караџић

Песме о Јарилу

/о Ђурђу и лазаричке песме/

1.

Лази лази Лазаре!
Наш силени Јарило!
Ој Јарило божило!
Наш престрашни рабрило!
Војска ти се готови:
У Грмове лугове.
У Грмове лугове,
У Драшкове ограње.
Силна војска велика:
Обучена црвено.
Обучена црвено,
Светлу боју Јарила.
Опосана зелено,
Тврдом ветком дубовом.
Тврдом граном и светом,
Да побједи душмана.
Огрнуто плаветно,
Да му буде стасито.
Тврдо јако стасито,
Свето красно и стално.
Пригрнуто пребело,

Да му буде невино.
Лази лази Лазаре!
Наш ти мили Божоле!
Лази Божо Јарило:
Расти душо рабрена!
Тебе чека Крајина:
У далеке крајеве,
На те веље бродове
И путове дугачке.
Преко мора дебелих,
Преко брда великих
Кршовитих и стрмни;
Преко река долина.
Лази лази Лазаре!
Наш ти мили Божоле!
Наш Божоле Јарило!
Наше красно ратило
Твоја војска готова!
Обучено црвено,
Опасана зелено.
Огрнута плаветно,
Прегрнута пребело.
Самур калпак на оке
Бело перо на еро.
Војска боја ти бије:
У Велика Хиндуша.
У пустога Глобоша.
Бојак бије и бије."
Са тим љутим Татаром,
Са тим црним Глобиром
Са поганим Манџуром,
И поганим Алеман,
И са црним Гогама.
Оним црним Гатама.

2. Кад долазе кући чијој.

Ој Лазаре Лазаре!
Овде кућа Богата,

Овде нама казују
И сви љуђе причају:
Овде браћа живују,
У великој задрузи.
Лепо браћа живују,
А јетрве још боље.
Једна другој говори
Њима Лазар говори:
„Јетрвице китице!
Пољуљај ми детенце,
Док да идем у поље,
Да саберем ковиље,
Да пометем дворове,
Да наредим столове.
Сад ће дојћи Лазаре
Наш тај рабри Јариле.
Мало ће ни седети
Млого ће ни зазрети."
Ој Лазаре Лазаре,
Наш ти рабри Јариле!
Обрни се Лазаре!
Наш прекрасни божоле!
Обрни се Лазаре!
Па се лепо поклони,
Да те лепше дарујем:
Лепим даром дукатом.

Милош С. Милојевић: Треба да кажемо, да цела та гунгула или — громада — громила Лазарица певају, а Лазар и Лазарица играју са својим барјактарима и војводама једни другима на супрот, т. ј. женска страна мушкој и обратно. Негде они неиграју: но њихови стежници и војводе који играју свуда једнако прецупкујућиј с ноге на ногу, тешким и доста тромим скоком. Кад јим се каже, да се поклоне, они се поклањају, а домаћица или домаћин даје поклон, у новцу обично.

3. Поповима.

Ој Лазаре Лазаре!
Овде седе попови
У попове дворове:
Изникао зелен бор.
Лупише му сељани,
Изсекоше зелен бор.
Поп ми седи у стола,
А крај њега сестрица,
Млада она Мађица.
Поп ми пише икону
И св. Николу.
Мађа везе мараму,
Да покрије икону
И светога Николу,
Ој Лазаре Лазаре,
Наш ти рабри Божоле!
Наш Божоле Јарило!
Ти силени Јаруне!
Обрни се поклон се:
Овом двору и дому.
Младу попу и поши.
Обрни се Ђуриме!
Па се лепо поклони,
Да те лепше дарују:
Лепим даром дукатом.
Попа жутим дукатом,
Попадија сребрицом.
Том пребелом парицом.

Милош С. Милојевић: Све ове горње песме послао нам је преко г. Илије Спасојевића учитеља Сретачке жупе, г. Михајил Ђорђевић учитељ из Призренске нахије у Старој Србији, а он их је преписао од поменутог Навштале а нарочито од госпоје Плане попадије.

4. Србској цури ришћанки.

Море Вуко девојко!

Море красна србкињо!
Претерај ми вукове,
Кроз те часте лугове.
Кроз те луге Његушке
Виш Солуна велика
Па до ни Плашковице.
Одговара Вукојла
Она красна србкиња:
„Немогу јих претерат'
Кроз Његушке планине,
Виш Солуна србскога,
На Крајини тој нашој
У Плашковске лугове.
Имам косе дугачке.
Хоћев ми се замрсит:
На две ките роките,
На четири малине
И четврти каранвиљ."
Обрни се Лазаре!
Наш прерабри Јаруне!
Ој Јаруне Ђуриме!
Па се лепо поклони,
Да те лепше дарујем;
Лепим даром дукатом.

5. Сестра са брата.

Ој Лазаре Лазаре,
Наш прерабри Ђуриме!
Ој Ђуриме Јарило!
Овде јунак нежењен.
Што га сестро нежениш,
Ил у војску недајеш? "
Женила би женила,
И дукате бројала.
Нигде слику ненађо
Ни прилику угодну.
Женила би женила,
Али дође Јаруне;

Па га узе у војску
Тај Јаруне Ђуриме.
Онај страшан Јуришан."
Ево слике прилике!
У нашега Лазара.
Лазареву сестрицу.
Бојно седло убојно,
Бојно копље челично,
Оштра мача зелена.
Обрни се Лазаре!
Обрни се Божоле!
Па се лепо поклони,
Да те лепше дарујем:
Лепим даром дукатом.

6. Где су три сестре, а један брат.

Ој Лазаре Лазаре,
Наш прерабри Божоле!
Овде има три јеле
Међу њима тај борац.
Не су биле три јеле
Но су биле три сеје,
Неје био један бор
Но је био један брат.
Њега сеје жениле
Лазаровом сестрицом
Оном младом царицом.
Обрни се Лазаре,
Наш прерабри божоле!
Па се лепо поклопи,
Да те лепше дарујем:
Лепим даром дукатом.

7. Девојкама.

Ој Лазаре Лазаре,

Наш прехрабри Јариле!
И премили Божоле!
Овде нама казују;
Младе деве велике
За удају приспеле.
Белила је белила:
Танке беле дарове
У Ђуримске дворове.
Те Ђурђеве Јарилске.
Сам ју Ђурђе видео,
Сам Јарило Ђуриме.
И дружину викнуо!
"Ход'те ход'те дружина!
Ево вама дарова,
Сваком вама дарова,
А меника девојка."
Обрни се Лазаре,
Наш премили Божоле!
Па се лепо поклони,
Да те лепше дарујем:
Лепим даром дукатом.

8. Девојкама.

„Ој Лазаре Лазаре,
Наш прерабри Вожоле!
Овде нама казују:"
Има мајка ћерчицу
Белу красну Станицу.
Испраћа ју за вође
За велике планине.
На вође су војводе
Оне силне Бојаре
Те Бојаре Бољари.
Силни Бани Жупани
И Кнезови велики
Крајинари силени.
Маме ју је маме ју
„Вамо амо девојко!

Да ми чешљаш перчина.
За шарену и златну
Ону лепу кудељу
И вретено сребрно"
Обрни се Лазаре,
Наш прерабри Божоле!
Обрни се поклони,
Да те лепше дарујем;
Лепим даром дукатом.

8. Кмету.

„Ој Лазаре Лазаре,
Наш прерабри Вожоле!
Овде нама казују:
Кмет ми седе у столе,
А кметица у дворе.
Кмет ми реже рабоша,
А кметица родеше.
Кмету реже кошуљу,
Кмету шије кошуљу.
Сас сребрном иглицом
Сас злаћеним кончићом.
Обрни се Лазаре,
Наш прерабри Божоле!
Обрни се поклони,
Да те лепше дарујем;
Лепим даром дукатом.

Милош С. Милојевић: Ове нам је све песме послао преко г. Илије Спасојевића учитеља Жупе Сретачке, господин Јова Станимировић свештеник призренски у Старој Србији. Као што је ова песма кмету, таку нам је; но мало другчију послао, преко поменутог г. Илије Спасојевића учитеља Сретачког, Господин Никола Андрејевић свештеник Жупе Сретачке.

9. Кмету

Помози Бог ти кмете!
Наша главо у село!
Ево т' дође Лазаре
С Лазарицам својима.
„Бог помогао Лазаре!
С Лазарицам твојима.
Добро сте нам ви дошли,
Јоште боље отишљи."
Обрни се Лазаре,
Наш прерабри Јаруне!
Обрни се поклон се,
Лепо ми се поклони.
Да те лепо дарује,
Стари кмете кметица.
Лепим даром дукатом
И сребрном парицом.
Кмет дарује дукатом,
А кметица сребрицом,
Остан с богом из куће
Кмете и та кметица.
Не смо знали разбрали:
Да кмет неда ни паре,
А кметица ни динар.

10. Кући

Чули смо разбрали смо:
Ова кућа богата,
Она има готових
Пет стотина дуката.
Она нам је богата:
Дукатима овцама,
Овчицама шареним
И јањцима свиленим.
Са шарени рогови.
Ова кућа богата:

Девојкама лијепим.
Девојкама лијепим
И невестам млађаним.
Бело лика девојко!
Бела лица румена,
Ка ружица бијела
Та бијела румена.
Црна ока невеста,
Танка струка девојка!
Руси коса и веђа,
Господскога погледа
Племићскога пашета
И њежнога говора.
Белолика невесто!
Бели коса русана,
Дуги веђа ластави,
И обрва вијених,
Имаш дете малено.
Обуци га црвено,
Опаши га зелено,
Огрни га плаветно,
А прегрни бијело;
Па га нама изведи,
Пред Лазара сиљеног.
Пред Лазара сиљеног,
Пред Јарила храбреног
Да му даде Јарило:
Веље снаге и силе.
Да му даде Ђуриме:
Бојна коња дората.
Бојно седло сребрно
И уздице злаћене.
Изкићене седефом
Подкићене бисером.
Обрни се Лазаре,
Обрни се поклони!
А за здравље домаћим.
Домаћици Госпођи.
Домаћину Господу
Да дарују Лазара
Жутим даром дукатом.

11. Кад јих дарују па хоће да пођу изпевају најпре ову:

Хвала, хвала Госпођа!
Бела лица румена,
Ка ружица бијела
И ружица румена.
Хвала хвала Господе!
Млад јуначе ожењен,
Мушко чедо дочеко:
Зелен коња појало.
А дорати пријао.
Зелен коња појало
Седло му је сребрно.
Седло му је сребрно,
Узда му је злаћена,
Бритак мач му зелени
Да понесе Господин
На душмана рабрени,
А у дому смирени.
Обрни се Лазару!
За здрављице домаћим:
Домаћици Госпођи
Домаћину Господу.
Да су живи и здрави
Да дарују Лазара;
Са белица парица
И са жута жутица.
Та жутица дуката
А да јим је на здравље!
И за млого година;
Живо здраво живили,
Млада Војна женили
И девојке просили.
Просили јих просили;
Па ми и изпросили.
Женили јих женили,
Па јих и изженили,
Док је винце црвено

И ракица бистрица
Јабукова алава,
Ладно пиво жућкасто.

12. Девојци изпрошеној.

Ој девојко девојко,
Мила млада невесто!
Млого имаш сватова!
Седамдесет и седам
Младих свата млађаних
И три ручна ђевера
И две куме венчане
И два кума венчана.
Дај ти цура дарове!
Пред Лазине столове,
Пред кумове дворове,
И пред младе ђевере;
Па намести столове,
Од сребрних стубова.
Од сребрних стубова,
А злаћених поклопа.
Да ти седну сватови
Пред сватове дарове
И пред војна рабреног.
Сватовима дарове:
Дуге танке кошуље
И те гаће везене
И чарапе плетене,
Те јаглуке везене
И те бошче клечане.
Све те бошче шарене,
Лекедове везене.
Лекедове везене,
А кецеље клечане.
А пред војна рабреног,
Гроздну киту босиљка.
Миришљавог босиљка!
Да му душа мирише.

Чиста душа момачка
Дуга васда и свагда.
И босиљка невена:
Да му душа невене
За тим туђим туђицам.
Дај му душо дружице!
Твоје лице румено,
Да му васда мирише.

13. Старцу.

Стар Јано, Лазаре, вино пије!
Јановица, Лазаре, до колена!
Са своји те, Лазаре, син синова
И со своји, Лазаре, мили снохи
И со своји, Лазаре, мили ћерки,
Под вишњица, Лазаре, черешњица.
Обориле, Лазаре, цут от вишња
Нароси је му, Лазаре, чаша вино
Син синови, Лазаре, слуга служи,
Мили снохи, Лазаре, диван чине,
Мили ћерки, Лазаре, ручак готвит.
Изговара, Лазаре, стар стар Јано:
„Што стојите, Лазаре, син синови,
Што стојите, што гледате ?
Лел' земите, Лазаре, син синове!
Лел' земите, Лазаре, лок и стрела.
Устрелајте, Лазаре, син синови
Устрелите, Лазаре, два сокола."
Говориле, Лазаре, два сокола:
"Несмо дошле, Лазаре, несмо!
Несмо дошле, Јано ле, за стрелане,
Ток смо дошле, Јано ле, глас донеле;
Синке имаш, Јано ле, за женидба,
Ћерке имаш, Јано ле, за удадба
За удадба, Јано ле за можење."

14. Момку.

Шета јунак, Лазаре, низ Орида,
Низ Орида, Лазаре, Цариграда,
Цариграда, Лазаре, србског града
Тог Синише, Лазаре, Неманића.
Неманића, Лазаре, Дрванића.
Коња јаха, Лазаре, зеленога
Вејка држи, Лазаре, орехови
Сенка држи, Лазаре, себе и коњу.
Ни купује, Лазаре ни продаје
Од новал се, Лазаре, препродаје.
Најмело се, Лазаре, црно гројзђе
Да ми седне Лазаре, млади јунак
Да ми седне, Лазаре, да го озобе
Изговара, Лазаре, црно гројзђе:
„Да ја не су, јуначе, црно гројзђе!
Тако су ја, јуначе, мало моме
Мало моме, јуначе, за љубљење"
И го земе, Лазаре, добар јунак.

15. Где има два брата.

Две ми сонца болснаје
Од висока планина.
Од Његушка планина,
На та србска крајина,
Виш Селуна пребела.
Две ми сонца болснаје
Во мајкина пазува.
Не ми биле две сонца,
Ток ми биле два брата,
Во мајкина позува.

Милош С. Милојевић: Ове су од Илинке
Везанковића. И овим свима песмама ваља додати
на пред онај изостављени увод и додати онај

изостављени свршетак. Свуда је обичај да лазарице носе са собом по мало брашна пшенична па изненада помажу овим девојку по челу. Ово се зове запотнати, као завврачати обврачати, за кога коју и тада кажу: „запатнамо те Митро, Петкано или како је девојци име, за Петкана, Митрана или како је име момку за кога је запотнавају. На Ђурђев дан ово чине са цвећем или биљем тако зване „Биљарице" или „Биљарке." У Срему, Славонијн, Банату и у Пананији или дан. Маџарској, ван умрле војводовине, где Срби живе, чине све оно исто на Лазареву суботу, што на другим местима на 1. Мај или на св. Јеремију.

16.

Две се цвеће сговаривале
Једно бело друго црвено.
Бело цвеће Ђурђевско,
А црвено Иван-денско.
Беле цвеће говорило,
Бело цвеће то Ђурђевско
Тај Ђурђевак и бела ружа:
"Блазе тебе рујно цвеће!
Што ти цутиш среде лето,
Среде лето на Ђурђев ден,
А ја пула среде зима,
Среде зима коложига.
Мене беру старе жене,
Старе жене стари љуђе,
А тебека ти јунаци,
Да те носу под фесови.
Ти јунаци млади храбра,
Вељи војни Триглавови,
Триглавови силна Бога,
Силна Бога највећега,
Бога стара Пра Пра Бога
И богова слузи својих.

17.

Ђурђе, Ђурђе млат Ђурђе!
Да кој ти рече млад Ђурђе,
„Ђурђе ле Љејљу! Биљаро Љејљу!
Ђурђе ле Ђурђе! Биљаро!
Брго по мене да дојдеш,
„Ђурђе ле Љејљу! Биљаро Љејљу!
Ђурђе ле Ђурђе! Биљаро!
Брго по мене Преслава,
„Ђурђе ле Љејљу! Биљаро Љејљу!
Ђурђе ле Ђурђе! Биљаро!
Преслава рујна Рујевит,
„Ђурђе ле Љејљу! Биљаро Љејљу!
Ђурђе ле Ђурђе! Биљаро!
И брата мојег Поревит,
„Ђурђе ле Љејљу! Биљаро Љејљу!
Ђурђе ле Ђурђе! Биљаро!
Поревит брата Плавога?
„Ђурђе ле Љејљу! Биљаро Љејљу!
Ђурђе ле Ђурђе! Биљаро!
Мене ми рече Велик ден.
„Ђурђе ле Љејљу! Биљаро Љејљу!
Ђурђе ле Ђурђе! Биљаро!
Велик ден Триглав ден,
„Ђурђе ле Љејљу! Биљаро Љејљу!
Ђурђе ле Ђурђе! Биљаро!
Триглав ден денешњи,
„Ђурђе ле Љејљу! Биљаро Љејљу!
Ђурђе ле Ђурђе! Биљаро!
Да брго дојђем по тебе!
„Ђурђе ле Љејљу! Биљаро Љејљу!
Ђурђе ле Ђурђе! Биљаро!
Со шума и трева по тебе,
„Ђурђе ле Љејљу! Биљаро Љејљу!
Ђурђе ле Ђурђе! Биљаро!
И со све шчо живи и расте,
„Ђурђе ле Љејљу! Биљаро Љејљу!
Ђурђе ле Ђурђе! Биљаро!
Шчо расте и умире.

„Ђурђе ле Љејљу! Биљаро Љејљу!
Ђурђе ле Ђурђе! Биљаро!

Од Сарџе досељеника из Битољске нахије у Старој Србији земљи Албанији као што је зову.

Песме посвећене рођењу младог бога
-
песме Коледу и Сварожићу
/коледарске, божићне/

Милош С. Милојевић: На туцин дан пре сунца покупе се све столице, клупе и остале справе за седење, па оставе на таван или у какву стају. Тај дан убија се печеница и то крупицом соли. Крв од печенице, кад се закоље, вате се на ту крупицу и даје стоки и марви да буде здрава и плодна. У место ватраља направи се дрвени жарач и

подстицач који служи у место овог, машица и осталих ствари. Тек кад на Божић дође полажених онда се све то изнесе. Он први седне на столицу и он први узме ватраљ, скинути с тавана или донешени из зграде или стаје какве.

У свима срб. крајевима на туцин дан чувају се да нико никога не удари да не би био те године чировит, а колико чирови нашем народу досађују као и шуга, греба, и још друге накожне болести, свако зна. У свима крајевима србским на туцин дан, а увече бадњег дана, ишла је од пре момчад као и данас што у млогим местима чини и певала Коледа или његове песме. Најмање 7 момака добрих, - а увек мора бити лијо, а не тако, - иду од куће до куће и под сваким прозором и пред вратима певају коледске песме. Један је од њих као Колед и овај увек има самур калпак на глави, други је његов војвода, трећи врећар или онај што носи накупљене ствари. Те су ствари сланина, кобасице, суво месо, а често по која ђаволаста цура баци и лешњика и ораха, на што се коледари страшно љуте и такве ствари бацају натраг. Ово чине обично оне које су заљубљене у ког коледара или које јих не волу. Свакојако је то непријатна ствар дати јим посних јестива.

1. Ову кад се скупљају у стар. Србији.

Ми дојдосмо Коледо,
Коледо!
Нашем цару Коледо,
Коледо!
Нашем цару Коледо,
Коледо!
Младом богу Коледо,
Коледо!
Младом цару Коледо,
Коледо!
Том Божићу Коледо,
Коледо!
Сварожићу Коледо,
Коледо!
Сварожићу Божићу

Коледо!

2. Кад долазе у Босни.

Ми идосмо и бива Кољедо,
Кољедо!
Ми идосмо ходисмо Кољедо.
Кољедо!
Тје дојдосмо до краља Кољедо.
Кољедо!
Младог краља Божића Кољедо,
Кољедо!
Сварожића Божића Кољедо,
Кољедо!

3. Кад иду по селу а и кад дођу кући чијој певају.

Ој предивно Кољедо.
Кољедо!
Младо момће Кољедо,
Кољедо!
Духну вјетар Кољедо,
Кољедо!
Са планине Кољедо.
Кољедо!
Тје издухну Кољедо,
Кољедо!
Из планине Кољедо,
Кољедо!
Са небеса Кољедо,
Кољедо!
Тог дората Кољедо,
Кољедо!
Бојна кода Кољедо.
Кољедо!
На дорату Кољедо,
Кољедо!
Војно сједло Кољедо,
Кољедо!
А на сједлу Кољедо,
Кољедо!

Мушко чједо Кољедо,
Кољедо!
Мушко чједо Кољедо,
Кољедо!
Млади Божо Кољедо,
Кољедо!
Млади Божић Кољедо,
Кољедо!
Тај Сварожић Кољедо,
Кољедо!

Од Стаке из Зворника

4.

За трудни се света земља
Колендо Колендо!
Света земља србска
Колендо Колендо!
Света ми земља небеса.
Колендо Колендо!
Те ми роди млад божоле,
Колендо Колендо!
Млад божола Божића
Колендо Колендо!
Тог Божића Сварожића
Колендо Колендо!
Доне се га, до наскара,
Колендо Колендо!
На дорату убојному,
Колендо Колендо!
На том седлу злаћену
Колендо Колендо!

5. Кад долазе кући чијој.

Ој ти јасни Коледу,
Коледу!
Ој ти вељи Коледу;
Коледу!
Мили божо Коледу,

Коледу!
Наш ти мили Коледу,
Коледу!
Сварожићу Коледу,
Коледу!
Наш божићу Коледу,
Коледу!
К нама к нама Коледу,
Коледу!
Нашем дому Коледу.
Коледу!
К нашем тору Коледу
Коледу!
К нашим вивам Коледу
Коледу!

6. Кад се скупљају Колеђани.

Сбирајте се Коледо Коледо!
Сбирајте се Коледо Коледо!
Да играме Коледо Коледо!
Млат божоле Коледо Коледо!
Сварожића божића божића!
Да пеаме Коледо Коледо!
Ни се роди Коледо Коледо!
Сварожићу Коледо Коледо!
Машко чедо Коледо Коледо!
Убаво ни Коледо Коледо!
Ће играме Коледо Коледо!
И пејеме Коледо Коледо!
Да бираме Коледо, Коледо!
Цар Коледа, Коледо, Коледо!
А ни игра Коледо, Коледо!
А ни ходи Коледо Коледо!
По сјо село Коледо, Коледо!
Машка чеда Коледо, Коледо!
Ће се рода Коледо, Коледо!
Машки јањци Коледо, Коледо!
Со јарића Коледо, Коледо!
И в година Коледо, Коледо,
Дожијеме Коледо, Коледо!

Сварожића Коледо, Коледо!
Тог Божића Коледо, Коледо!
Мила сина Коледо, Коледо!
На дората Коледо Коледо!
Дарувајте Коледо, Коледо!
Рака мливо Коледо Коледо!
Крвавај масло Коледо, Коледо!
Калбаси ни Коледо, Коледо!
Се мачиме Коледо Коледо!
Сите куђи Коледо Коледо!
Прођо ме ни Коледо Коледо;

7. Кад их дарују.

Коледо на баба Коледо!
Мени два три Коледо!
И в' година Коледо Коледо!
Дарува ле Коледо, Коледо!

От брсјачка баба Велика Ристића от мало Српско
Бит нах. во Албанији.

8. Када дођу.

Домаћине добро ти је вече
Коледо Коледо.
Надаш ли се добрима гостима?
Коледо Коледо.
Колеђани гости су ти редки
Коледо Коледо.
Од године па до те друге нам.
Коледо Коледо.
Свако добро желе ти богато.
Коледо Коледо.
Понајвише здравља и весеља
Коледо Коледо.
И богатства колико ти треба
Коледо Коледо.
Да прославиш старога Коледа
Коледо Коледо.
Да сахраниш погребеш Коледа.

Коледо Коледо.
И дочекаш младог Сварожића.
Коледо Коледо.
Сварожића тог младог Божића,
Коледо Коледо.
Све ти здраво и млађано било.
Коледо Коледо.
Свако добро и свакиј берићет.
Коледо Коледо.
На ма додај што је колидарско:
Коледо Коледо.
Товар брашна и два кобасица,
Коледо Коледо.
Товар меса сувог свакојаког
Коледо Коледо.
Понајвише пршуте зимине
Коледо Коледо.
И кичмице меса свињетине.
Коледо Коледо.
Товар вина и десет ракије.
Коледо Коледо.
То је доста за душу Коледа,
Коледо Коледо.
А за здравље младога Божића,
Коледо Коледо.
Ако ли нас даривати нећеш,
Коледо Коледо.
Ми одосмо однесмо Коледа,
Коледо Коледо.
А Божић ти ни долазит неће.
Коледо Коледо.
Остаће ти цура неудата;
Коледо Коледо.
Седилица на пријекор света.
Коледо Коледо.
Остаће ти момче нежењено,
Коледо Коледо.
На поругу дому и племену.
Коледо Коледо.

Од Стане Бирчанков.

Бадињи-дан.

Милош С. Милојевић: У вече Бадњег дана целу ноћ скоро иду колендари колеђани или коледари те певају и сабирају поклоне, као што смо казали. Кад буде пред зору они све то поделе, но краљу или цару Коледу даду највише. На бадњи-дан пре сунца иде се у шуму и тражи се бадњак. Бадњак мора бити од грмовог дубовог, растовог или драшковог дрвета и то младице. Бадњак се означи медом где ће да се сече. Кад дођу к њему. Оно рекну: „добро јутро Бадњаче, наш мили батоле, да си нам жив и здрав, младичу." Други као одговоре у место бадњака: „сеците нас ту и ту с те и те стране. Ту је наша старост и самрт." Бадњак треба да падне на источну страну. А ако на ту страну не падне онда није то бадњак, него онако просто дрво. Њега закрсте па иду другом бадњаку. Реко смо другом јер сваки домаћин узме по три дрвета за бадњак и та му нико несме дирнути за жива Бога. Бадњака упрте и донесу кући па преслони уз стреју. Онај који донесе бадњак мора, бити чист честит и отресенији од осталих укућана. Кад доносу бадњак певају:

9.

Ето нама милог Бога
Младича Божића,
Младича Божића!
И са њиме свако добро
Младича Божића .
Сварожића Божића!
Свако добро свака срећа
Сварожића Божића,
Сварожића Божића!

Милош С. Милојевић: Скоро свуда мажу бадњак медом. Тај се дан натиче печеница на ражан, и пече. Онај који је окреће несме ранити марву, и стоку за цео месец дана. Бива разних смешних ствари при печењу печеница. Тако је један у Црној Бари прозван Паљов, што му је се запалила

била маст у бланки под печеницом, и он да би је угасио бацао у њу снег, маст се још већма разпалила, па му печеницу опалила. Сада је цела родбина Паљов прозвата и Паљови. Весеље неможе се описати кад се пече печеница, пушке се мећу песме певају и т.д. Но још би интересантније било живописцима уловити и ставити на платно све изразе лица оних који пеку печевиче, као и оних који ватру подстичу и гледе то благо неописано. Кад се печеница натиче на ражањ, осим пуцања, пева се ова песма:

10.

У Божића три ножића
Ој божо ле
Ој божо мој .
Један сијече пијецивицу
Ој божо ле
Ој божо мој .
Други сијече гибаницу
Ој божо ле
Ој божо мој .
Трећи ријеже чијесницу
Ој божо ле
Ој божо мој .

Милош С. Милојевић: У вече Божића излази један ђетић натиче руковицу нову и уноси бадњак у кућу тада певају разне песме бадњег-дана. Обе су ове песмице из старог Влаха од г. Светозара Поповића учитеља иваничког.

11.

Божић, Божић бата
Носи киту злата
Да позлати врата
Обоја по боља
И сву кућу до краја

12.

Божић! Божић бата
Ој Божо, ој Божоле!
Ој Сварожићу мој Божићу
Младо момче убово![1]
[1]Овако се пева после сваке врсте.
На све троја врата.
Носи киту злата,
Да позлати врата
Двоја врата и троја
И сву кућу до краја.
Божић, Божић бата
На сва троја врата
Носи товар жита
Да засије њиве,
Да уроде родом
Више коњске — људске — главе
Божић, Божић бата
На све троја врата
Носи киту здравца
Да бидемо здрави
Да бидемо здрави
Вавек и весели.
Божић, Божић бата
На све троја врата
Носи киту мира
Да биднемо мирни.
Да биднемо мирни
Дуго и љубљени.
Божић, Божић бата
На све троја врата.
Носи киту борка
Да бидемо рабри.
Да бидемо рабри
Вавек побеђачи.
Божић, Божић бата
На све троја врата.
Носи двоја рала
Кола тог богатства.
Да биднемо гости
Вавек мили драги.
Божић, Божић бата
На све троја врата.

Носи троја рала
Кола тог богаства.
Да частимо госте
Вавек драге миле.
Божић, Божић бата
На све троја врата.
Носи киту рода
Да биднемо родни.
Да биднемо родни
Вавек и користни.
Божић, Божић бата
На све троја врата.
Носи киту биља
Да нам стока сити,
Да нам бидне стасна
Товна и користна.
Божић, Божић бата
На све троја врата.
Носи кравај меда
Да ослади челе.
Да нам бидну ројне
И матице гојне.
Божић, Божић бата
На све троја врата.
Носи небо ведро
Да нам бидне ведро.
Лепо ведро небо
И даждљиво требно
Божић, Божић бата
На све троја врата.
Носи киту драшка.
Да биднемо храбри
Вавек побеђачи.
Божић, Божић бата
На све троја врата.
Носи Божо свашта
Доброг и лијепог.
Да нам бидне свашта
Добро и лијепо.
Да се јагње јањци
Женски ти јаганци
Да се роде деца

Мушка нам и здрава и т.д.

Од Новог Брда из Старе Србије казала нам баба Петка Мирковића

13.

Божић, Божић бата
Ој Божоле, Ој Божићу!
Носи киту злата
Ој Божоле, Ој Божићу!
Да позлати врата
Ој Божоле, Ој Божићу!
И сву кућу обере.
Ој Божоле, Ој Божићу!

14.

У Божића три ножића
Ој Божоле, Мој Божићу Сварожићу.
Једним сече чесницу
Ој Божоле, Мој Божићу Сварожићу.
Другим сече печеницу
Ој Божоле, Мој Божићу Сварожићу.
Трећим реже кобасицу
Ој Божоле, Мој Божићу Сварожићу.

Од Персе Петровића.

Милош С. Милојевић: Кад щједну у старом Влаху у вијечер Божића на вријећи да вијечерају, а тако исто свуда не вијечерају на трпјези или столу ни за совром, него на вријећи, онда пијевају ову пијесму.

15.

У Божића три ножића
Ој Божо мој, Ој Божићу наш, Сваражићу млад!
Један зове са Рогаче!
Ој Божо мој, Ој Божићу наш, Сваражићу млад!

„Донијесте ми погаче!"
Oј Божо мој, Oј Божићу наш, Сваражићу млад!
Један зове са Лима:
Oј Божо мој, Oј Божићу наш, Сваражићу млад!
"Донијесте ми вина."
Oј Божо мој, Oј Божићу наш, Сваражићу млад!
Један зове с планине:
Oј Божо мој, Oј Божићу наш, Сваражићу млад!
„Донијесте ми сланине."
Oј Божо мој, Oј Божићу наш, Сваражићу млад!
Један зове са раките:
Oј Божо мој, Oј Божићу наш, Сваражићу млад!
„Донијесте ми ракије!"
Oј Божо мој, Oј Божићу наш, Сваражићу млад!

Од г. Светозара Поповића из Ивањице.

У вече Божића, као и на Варицу, осим осталих најбољих јела, једу једно јело у ком је сво семење скухано, и уједно помијешано, као грах, боб, кукуруз, ораси, љешници, јечам, пшијеница, суве шљиве, и т.д.

У Старој Србији, и по Маћедонији, Албаниама и осталим крајевима србским иду ђеца те носијећиј торбе и вријеће вичу код сваких врата и прозора.

16.

„Коленде Бабо
Коленде Бабо
Коленде!"

Милош С. Милојевић: Ова ђеца кад то вичу ударају булавама — топузима — у врата и тресају у ова. Из кућа излази домаћица и даје овим колендарчићима ораха, љешника, кестена суха воћа, као шљива, крушака и т.д., а ђеца јој вичу:

17.

„И в година бабо

И в година бабо!
В година."

Милош С. Милојевић: У Босни пјевају и Срби Мух. вјере готово свуда у вече Божића Кољеђанске пјесме, но уз танбуру ходајући и њеиштући дарове, а Срби пјевају и то у вјече као и на туцин дан:

18.

Отвор врата, домаћине
Кољедо Кољедо!
Домаћине домаћине
Кољедо Кољедо!
Додај нама ладне воде
Кољедо Кољедо!
Да купамо окупамо
Кољедо Кољедо!
Млада бога тог Божича
Кољедо Кољедо!
Тог Божића Сварожича.
Кољедо Кољедо!
На њему је мор долама
Кољедо Кољедо!
Сухим златом изатката
Кољедо Кољедо!
А бисјером податката.
Кољедо Кољедо!
По долами бијел појас
Кољедо Кољедо!
Чак до земље прјеваљује.
Кољедо Кољедо!
Више њега златне токе
Кољедо Кољедо!
Више ових рујн' аздија
Кољедо Кољедо!
Рујна азда коластија.
Кољедо Кољедо!
Кола су му бјели свјете
Кољедо Кољедо!
Бјели свјете јасна вјечност,

Кољедо Кољедо!
На глави му самур калпак
Кољедо Кољедо!
Вито пјеро до рамјена
Кољедо Кољедо!
А чељенка до облака.
Кољедо Кољедо!
Облацима подрмује
Кољедо Кољедо!
А муњама заљуљује
Кољедо Кољедо!
Цјелим свјетом потрешује.
Кољедо Кољедо!
Коњиц му је јарко сунце,
Кољедо Кољедо!
Бојни доро огњевити.
Кољедо Кољедо!
Свје свјетове прјегљеџује
Кољедо Кољедо!
И у њима све ми газде
Кољедо Кољедо!
Кој дарује кој њедаје
Кољедо Кољедо!
Кољеџанам Бадњарима
Кољедо Кољедо!
Њему срјече нигда њејма.
Кољедо Кољедо!

19.

Рашку земљу Кољедо. - Мој Божоле!
Љута тама притиснула Кољедо. - Мој Божоле!
Од Инђије до Хиндбана - Мој Божоле!
Љута тама Тартарија. - Мој Божоле!
Бистре воде замутиљи. - Мој Божоле!
Крвљу србском окупали. - Мој Божоле!
У крви се Божич купа. - Мој Божоле!
Из Инџије срдит хода. - Мој Божоле!
У ту Рашку до чалио. - Мој Божоле!
На џемији сједмокрилој. - Мој Божоле!
Рашку зјемљу обдарио. - Мој Божоле!

Мједом вином и шјечером. - Мој Божоле!
Мућјеницом љутом раком. - Мој Божоле!
Смиљем биљем и босиљем. - Мој Божоле!
А ти наске Кољецане. - Мој Божоле!
Пршутицом кобасицом. - Мој Божоле!
Крављим маслом и сланином. - Мој Божоле!

20.

Борак борили Серберичани
Кољедо мој, Божоле мој.
Божичу мој, Сварожичу ој!
У тој земљи Серберији
Кољедо мој, Божоле мој.
Божичу мој, Сварожичу ој!
У Инџији проклијетој.
Кољедо мој,Божоле мој.
Божичу мој, Сварожичу ој!
Борак борили млого дуго
Кољедо мој, Божоле мој.
Божичу мој, Сварожичу ој!
Сто тисућа дугих љета
Кољедо мој, Божоле мој.
Божичу мој, Сварожичу ој!
Двјеста тисућ кратких љета.
Кољедо мој, Божоле мој.
Божичу мој, Сварожичу ој!
Борак борили зло ћинили.
Кољедо мој, Божоле мој.
Божичу мој, Сварожичу ој!
Борич боре разљути се
Кољедо мој, Божоле мој.
Божичу мој, Сварожичу ој!
Тартарима земљу даде
Кољедо мој, Божоле мој.
Божичу мој, Сварожичу ој!
А Србима туџег станка.
Кољедо мој, Божоле мој.
Божичу мој, Сварожичу ој!
Туџег станка туџег данка
Кољедо мој, Божоле мој.

Божичу мој, Сварожичу ој!
На Србицу и Јак цара
Кољедо мој, Божоле мој.
Божичу мој, Сварожичу ој!
На тог Чуја вјељу рјеку,
Кољедо мој, Божоле мој.
Божичу мој, Сварожичу ој!
Борили се храбрили се
Кољедо мој,Божоле мој.
Божичу мој, Сварожичу ој!
Боје своје погубили
Кољедо мој, Божоле мој.
Божичу мој, Сварожичу ој!
Земље србске оставили
Кољедо мој, Божоле мој.
Божичу мој, Сварожичу ој!
И Инцију и Дунава.
Кољедо мој,Божоле мој.
Божичу мој, Сварожичу ој!
Хиндуш за њим насрнуо
Кољедо мој, Божоле мој.
Божичу мој, Сварожичу ој!
Дуга борба дуга рата
Кољедо мој,Божоле мој.
Божичу мој, Сварожичу ој!
И Крајине злопамтине.
Кољедо мој, Божоле мој.
Божичу мој, Сварожичу ој!
Кољед земљу оставио
Кољедо мој,Божоле мој.
Божичу мој, Сварожичу ој!
Над Босну се надмашио.
Кољедо мој, Божоле мој.
Божичу мој, Сварожичу ој!
Босном трјесну Србу свану
Кољедо мој, Божоле мој.
Божичу мој, Сварожичу ој!
Босна србска и одавна
Кољедо мој, Божоле мој.
Божичу мој, Сварожичу ој!
Од Србије постанула
Кољедо мој, Божоле мој.

Божичу мој, Сварожичу ој!
Кољед био прјеминуо.
Кољедо мој,Божоле мој.
Божичу мој, Сварожичу ој!
Божича нам оставио,
Кољедо мој,Божоле мој.
Божичу мој, Сварожичу ој!
А Божића Сварожича.
Кољедо мој,Божоле мој.
Божичу мој, Сварожичу ој!
Сварог браду погладио
Кољедо мој,Божоле мој.
Божичу мој, Сварожичу ој!
Млого добро поћинио
Кољедо мој, Божоле мој.
Божичу мој, Сварожичу ој!
Сваком нами добро дао.
Кољедо мој, Божоле мој.
Божичу мој, Сварожичу ој!
Домачину понајвјече.
Кољедо мој, Божоле мој.
Божичу мој, Сварожичу ој!
А домачин Кољеџаном
Кољедо мој, Божоле мој.
Божичу мој, Сварожичу ој!
Свашта доста подарио:
Кољедо мој, Божоле мој.
Божичу мој, Сварожичу ој!
Коме злато, коме благо
Кољедо мој, Божоле мој.
Божичу мој, Сварожичу ој!
Цар Кољеду милу шчјерцу
Кољедо мој, Божоле мој.
Божичу мој, Сварожичу ој!
Колеџаном синовицје.
Кољедо мој, Божоле мој.
Божичу мој, Сварожичу ој!

Свје овје пјесне прјеписане су од Скендера.

Ој Божићу Сварожићу,
Сварожићу мој Божићу!
Ти поведи дивно коло
Низ Смиљево равно поље.
Низ Смиљево по Инџији
Крај Дунава веља града.
У Смилеву у Инџији
Крај Дунава богатога.
Тамо наши воци ходе
Они носе златна рала
И сребрне раонике.
Златна рука која оре
А сребрна која сјеје.
Посјејала и пожњела
Дивно биље Купаљ бога.
Сабрала је сачувала
То обиље Коледово
Своме млаџем брату младу
Младу брату том Божичу,
Том Божићу Сварожичу.

22.

Ој Божићу Сварожићу,
Сварожићу мој Божићу!
У тебе су три ножића:
Један ријеже ту чесницу
Други ријеже гибаницу
Трећи ријеже печјеницу.
У Божића Сварожића
Сварожића тог Божића!
Три сјестрице три Вилице:
Једну прати мили Боже
Прати Божић пшјену жјети,
Другу посла винограду,
Трећу прати јањце јањит',
Коју прати пшјену жњети.
Она брацу поручује:
„Чух ли мене мијо брате!
Гради мени простран анбар.
Пшјена ми је обродила

Чудним родом обродила
Вас бих свијет захранила."
Коју прати вино брати
Она браци поручује:
„Чух ли мене мијо брале!
Гради мени простран ардав.
Простран ардов и казана
Вино ми је прјеродило
Свака лоза по два грозда
А винова три казана
Вас бих свијет напојила."
Коју прати овце јањит'
Она брату поручује:
„Чух ли мене мијо брате!
Гради мени голем торак
Овце су се изјагниле:
Свака овца по два јањца
А двизице по три јањца.
Вас би свијет захранила
Вуном својом ођенула."

Ове су пјесме од г. Јове Миловановића Врекића
учитеља Сјеничког и Дубничког из Старе Србије.

23. Кад улазе колеђани у кућу

Добро вече, коледо! домаћине, коледо!
Затекосмо, коледо! где вечера, коледо!
На трпези коледо! вино пије коледо!
Твој говедар, коледо! код говеда, коледо!
Краве ти се коледо! истелиле, коледо!
Све волове, коледо! витороге, коледо!
Кобиле се, коледо! иждребиле, коледо!
Све коњице, коледо! путоноге, коледо!
Овце ти се, коледо! изјагњиле, коледо!
Све овчице, коледо! свилоруне, коледо!
Чобанин се, коледо! наслонио, коледо!
На гранчицу, коледо! ораову, коледо!
Туд' пролази, коледо! млада мома, коледо!
Да поткине, коледо! ту гранчицу, коледо!
Проговара, коледо! чобанине, коледо!
"Девојчице, коледо! бело лице, коледо!

Ко ти реза, коледо! борну сукњу, коледо!
У појасу, коледо! сабориту? коледо!"
"Имам брата, коледо! баш-терзију, коледо!
Те ми реза коледо! борну сукњу коледо!
У скутови коледо! разбориту, коледо!
У појасу коледо! сабориту коледо!"

Забележио Вук С. Караџић

24. Домаћину

Домаћине, коледо! господине, коледо!
Застасмо те коледо! за вечером, коледо!
Где вечеру коледо! то вечераш, коледо!
Белим грлом коледо! вино пијеш, коледо!
И очима коледо! бисер бројиш, коледо!
И рукама коледо! гајтан плетеш, коледо!
Додај нама коледо! крај гајтана, коледо!
На чем' ћемо коледо! Бога молит' коледо!
За старога коледо! за Бадњака, коледо!
За младога коледо! за Божића, коледо!
Божић баје коледо! по свем свету, коледо!
По свем свету, коледо! по овоме, коледо!
Слава и част коледо! домаћину, коледо!
Тебе на част, коледо! господине коледо!

Забележио Вук С. Караџић

25. Као домаћици

Уранила, коледо! стара мајка, коледо!
Светој цркви коледо! на јутрењу, коледо!
Сусрете је коледо! свети Петар коледо!
На јелену, коледо! златорогу, коледо!
Златорогу, коледо! и парогу, коледо!
"Врн' се натраг, коледо! стара мајко, коледо!
"Ево су ти, коледо! гости дошли, коледо!
"Добри гости, коледо! колеђани, коледо!
"Који оде, коледо! Бога моле, коледо!
"За старога, коледо! за Бадњака, коледо!
"За младога, коледо! за Божића, коледо!"

Слава и част, коледо! домаћину, коледо!
Тебе на част, коледо! стара мајко, коледо!

Забележио Вук С. Караџић

Песме о Купалу
/иванданске и петровданске песме, чак и спасовданска/

1.

Ивањско, ивањско, цвеће рујно!
Цвеће рујно петрањско.
Петрањско цвеће плаветно.
Иван га бере те бере,
Петар га плете те плете.
Купал га Коледу даје,
Коледу брату својему.
Даје га мајки Купала
Купала мајки Живбожи:

Иванова стара мајко!
Је ли Иван дома?
Одговори стара мајка:
"Отишо је на орање
Још на Видов-дан,
Па је реко кући дођи
Баш на Петров-дан,
И донети киту злата
Родне пшенице
Те пшенице, те белице
Тог леба бела".

2.

Ој травице ситнице!
Што си тако сићана?
Све си поље прекрила
Само мало остало.
На њем расти божур цвет
И крај њега ружица.
Божур ружи говорио:
"Ој ружице румена!
Ја сам лепши од тебе
Још да ми је твој мирис
Још би лепши ја био.
Вио би се превио
Ка но свила предена
Око златна вретена,
Ал' говори бела ружа:
Ој божуре мио цвете!
Да је мени дико моја
Твоје рујно руменило
Сво би цвеће премамила
По највише мог божура
Мог божура руменога.

3.

Ивањско цвеће Петрањско,
Ивањско цвеће рујано,
Претрањско цвеће плаветно!
Иван га бере те бере,
Петар га плете те плете.
Иван га бере те бере,
Даје га брату до себе
Свом млађем брату Коледу.
Дајући брата мољаше:
„Ај мио брате Коледо!
Ево ти цветак мој дајем
Чувај га дивни Коледо.
Чувај га па га сачувај
До мога чудна ређења
До твога страшна умрења
Умрења брата Коледа
Старијег брата Божића,
Синова старог Сварога."
Петар ми цветак примаше,
Петар ми венце вијаше
Па вели брату Купалу:
Ој мио брате Купало.
Старији брате Иване,
Примам ти цветак и живот
До мога страшног умрења
И нашег брата ређена
Рођења младог Божића
Сина нам старог Сварога.

4.

Ивањско цвеће Петрањско,
Петрањско цвеће Коледско!
Ивањско цвеће купалско!
Купал га бере те бере
Колед га даје те даје,
Колед га неће те неће.
Ивањско цвеће петрањско!

Иван га бере те бере,
Петар га плете те плете,
Мајци га меће на крило,
А мајци својој Сварози.
Сварога с крила на земљу
„Ни моје цвеће ни Петар."
Иван га бере те бере,
Мајци га меће на крило,
А мајци старој Свароги.
Сварога с крила у кућу:
"И моје цвеће и Иван
И моје цвеће и Иван."
Из ваљевске нахије.

5.

Ивањско цвеће петрањско,
Петрањско цвеће Ивањско!
Иван га бере те бере.
Петар га плете те плете.
Да је га мајци на крило,
А својој мајци Свароги,
А мајка с крила на земљу.
Иванско цвеће петрањско,
Коледско цвеће купалско!
Иванско цвеће купалско
Купало га бере те бере,
Даје га мајци на крило
А својој мајци Свароги.
А мајка с крила у кућу.
Ивањско цвеће купалско,
Ивањско цвеће петрањско,
Петрањско цвеће коледско!
Колед га плете те плете
Даје га своме бабајку,
Бабајку старом Сварогу,
Бабајко цвеће не прима.
„Ни моје цвеће ни Колед."
Ивањске цвеће петровско!

Иван га бере те бере,
Петар га плете те плете.
Иван га даје свом оцу
Свом оцу старом Сварогу,
А отац с крила у кућу.
Иванско цвеће петровско!
Иван га бере те бере.
Петар га плете те плете.
Мeће га стрицу на крило
А своме стрицу Радгосту,
А стриц га с крила у кућу,
Ивањско цвеће рујано,
Петрањско цвеће плаветно!
Иван га бере те бере.
Даје га брату свом Петру,
Петар га плете те плете,
Меће га стрини на крило,
А стрини својој Прпрши
А стрина с крила у кућу.
Ивањско цвеће петровско,
Петровско цвеће ивањско!
Иван га бере те бере,
Даје га брату млађему.
А Петру брату Коледу.
Петар га плете те плете.
Даје га даждном Дажбогу,
А дажбог баца на кућу.
„Ни моје цвеће ни Петар."
Ивањско цвеће петровско,
Петровско цвеће ивањско!
Иван га бере те бере.
Петар га илете те плете,
Даје га воју Перуну,
А Перун с крила на кућу:
"Ни моје цвеће ни Колед
Ни моје цвеће ни Купал"
Ивањско цвеће петрањско,
Петрањско цвеће ивањско!
Иван га бере те бере.
Петар га плете те плете.
Да је га товном Велешу,
А Велеш с крила на торе,

"Ни моје цвеће ни Иван,"
"Ни моје цвеће ни Петер.
Веће је цвеће торова,"
Иванско цвеће петровско,
Петровско цвеће ивањско!
Иван га бере те бере.
Петар га плете те плете.
Даје га силном Давору,
А Давор с крила на кућу:
"Ни моје цвеће ни Иван,
Ни моје цвеће ни Петар.
Ивањско цвеће петровско,
Петровско цвеће ивањско!
Иван га бере те бере.
Петар га плете те плете.
Да је га вељу Јарилу
Јарило с крила на кућу;
„Ни моје цвеће ни Иван,
Ни моје цвеће ни Петар"
Ивањско цвеће петрањско,
Петрањско цвеће ивањско!
Иван га бере те бере.
Петар га плете те плете.
Даје га силну Правиду,
Правида с крила на веће.
„Ни моје цвеће ни Иван
Ни моје цвеће ни Петар."
Ивањско цвеће петровско.
Петровско цвеће ивањско!
Иван га бере те бере.
Петар га плете те плете
Да је га томе Пореви,
Порева с крила на кућу:
„Ни моје цвеће ни Иван,
Ни моје цвеће ни Петар."
Ивањско цвеће петровско,
Петровско цвеће ивањско!
Иван га бере те боре.
Петар га плете те плете,
Да је га свјетлу Свевиду.
Световид с крила на кућу;
„Ни моје цвеће ни Иван,

Ни моје цвеће ни Петар."
Ивањско цвеће петрањско,
Петровско цвеће ивањско!
Иван га бере те бере.
Петар га плете те плете.
Да је га силну Триглаву,
Триглаву светој тројици.
Тројица с крила на кућу,
„Кућно је цвеће не моје"
Ивањско цвеће петровско,
Петровско цвеће ивањско!
Иван га бере те бере,
Петар га плете те плете,
Да је га Љељу на крило,
А Љеље с крила на људе:
"Ни моје цвеће ни Иван,
Људско је цвеће и Петар"
Иванско цвеће петровско,
Петровско цвеће ивањско!
Иван га бере те бере.
Петар га плете те плете.
Меће га Љељи на крило,
А Љеља с крила на жене;
„Женино цвеће и Петар."
Ивањско цвеће петрањско,
Петрањско цвеће ивањско!
Иван га бере те бере.
Петар га плете те плете,
Да је га младом Пољељу
Пољеље с крила на момке:
„Ни моје цвеће ни Петар"
„Момачко цвеће и Иван"
Иванско цвеће петровско,
Петровско цвеће ивањско,
Иван га бере те бере
Петар га плете те плете.
Мeће га Пољељ на крило
Пољеља с крила на цуре:
"Ни моје цвеће ни Иван
Цуринско цвеће и Петар."
Иванско цвеће петрањско,
Петрањско цвеће ивањско!

Иван га бере те бере.
Петар га плете те плете.
Мeћe га Живи на крило,
Живбожа с крила у кућу;
"Ни моје цвеће ни Иван
Купалско цвеће и Петар
Ивањско цвеће петрањско,
Петрањско цвеће ивањско!
Иван га бере те бере.
Петар га плете те плете:
Мeћe га Лади на крило,
А Лада с крила вдовима:
"Ни моје цвеће ни Иван,
Удовско цвеће и Петар.
Иванско цвеће рујано,
Рујано цвеће купалско,
Ивањско цвеће петрањско,
Петрањско цвеће плаветно.
Плаветно цвеће Кољедско,
Кољедско цвеће купалско!
Купал га бере те бере
Свом брату млађем говори:
„Мој брате млади Коледо!
Ево ти цветак обиља!
Плети га брале плети га,
Чувај га брале чувај га.
До мога смртна умрења,
До твога чудна рођења
И до твог страшног умрења.
Сачувај брате млађани!
Наше му брату најмлађем
Божићу сину Сварога."
Браца му колед говори:
Мој брате старији Купало!
Изплешћу венац обиља
Што ми га дајеш брале мој.
Исплешћу брале сачуват,
До мога страшног умрења
До нашег брата рођења
Божића брата најмлађег
Нашега старог бабајка
Бабајка силног Сварога

И мајке старе Свароге.

6.

Ја посади виноград.
Ој Купала мој Купало
Ој Иване мој Коледо!
Коледо Купало обилни.
Драго моје љубиме љуби ме:
На Спасовдан посијала
На Видев дан одлазила.
Мој виноград поникнуо,
Мој виноград изтерао.
Ја неодо до два дана,
А кад одо трећи дан
Мој виноград излистао
И лозицу одпустио.
Под лозицом постељица
На постељи чашичица
У чашици божур цветак
Божур цветак црвеније.
Пред божуром ружичица
Божур ружи говорио!
„Ој ружице румена
Бела лица румена!
Ја сам лепши од тебе"
Ал' му ружа говори:
Ал' ти немаш мирис мој
Мој је мирис пољељин
Пољељине душице.
Ал' говори божур млад:
„Још да ми је мирис твој
Вио би се превио;
Кано свила предена
Око златна вретена."

7.

Ивањица лан сејала.
Ивањица коледица
Мила снаха тог Купала.
Лан сејала и обрала.
На Спасов дан посијала
На Видов дан видила га
На видов дан и обрала.
И обрала и топила.
И топила потопила.
Осушила очупала,
На ивањску красну вечер.
Гребенала и кувала.
Опрела га и сновала.
Основала и навила,
И увела у те ните,
И откала на разбоја,
Изаткала га избелила
На ивањске те вечери,
Скроила га и сашила
На ивањске те вечери.
И обукла на Ивана
На Ивана млада бора
Млада бора Колед бора
Мила сина Купалова,
А Купала умрлога,
Обилија мила бора.
Па је носи до Бадњака
И Божића Сварожића
Тог божића млада бора
Сварожића мила сина.
Ивањица пауница!
Венцима се накитила.
Од ивањска рујна цвета
И петрањска плаветнога
У колу је подскакала.
Преко ватре прескакала
Сухе лиле припалила
Да нам стока буде здрава
Та говеда и те овце
Ти јарићи и јагањци.
Доратасти вељи коњи

Што но носе те јунаке
Миле борце Триглав бора
Триглав бора те Троице
Вишњег бога Створитеља
Јаког Живе рушитеља
И Брањања Бранитеља.

Све су ове песме од Персе Петровића.

8.

Ајте коло да играмо
Коло Купала,
младог Коледа!
Ко за коло ај у коло
Коло Купала
Младог Коледа.
Ко се ватре наиграо
Ватре чистеће
Воде мијеће?
Ко се водом омивао
Водом студеном
Ладном изворном?
Ајд у коло коло за њег
Коло Купала,
Младог Коледа.
У колу је свако добро,
Вељ' обиље
Млого плодова.
Доста смока свакојака
Смока варена
Млека сирења.
Сваком дајте што је чије
Меника моје,
Благо највеће,
Мени драго и обиље
Плоде велике
Сирце сирене

Од Давида Поповића,из Вучитрна у Старој Србији

9.

Ми снесосмо лепо цвеће
Ивањско. Петрањско.
Ми снесосмо дивно цвеће
Купалско Коледско.
Дај нам драги боре
Купало Коледо!
Свако добро и обиље
Големо велико.

10.

Ватајте се беле руке
Беле и чиле.
Ватајте се нестежите,
Биље обиље.
Нестежите недржите,
Дивна Купала.
И његова млађег брата
Бори Коледа.
Да играмо и певамо.
Зашто имамо.
Млого биље засејано,
Свако варење.
Све је нама поницало,
На тај Видов-дан.
Све приспело и класало,
На тај Видов-дан
Све узрело и обрано,
На тај Петров-дан.

11.

Ој ти наша Мурено
Ој ти наш мили Чојчоле!
Плови плови низ воду
Тамо даље у море.
Када будеш у море
Оно црно велико.
Кажи кажи Мурено
Кажи кажи Чојчоле!
Пливам пливам младена,
Пливам пливам младена
Из те земле далеке
Где но бива Купало
И са њиме Коледо
Оба брата једнака.
Свако добро давали
Понајвише варења
Сваког смока бијела.
Мене гоне девојке
Што немају момчади
Силни вељи другова.
Што нероди та земља
Мушким плодом породом.
Већ чуди ме ти море
Пошљи тамо те војне
Силног цара Душана
Што јих води за море.
Деве момке желиле
Цар јим момке недово,
Већ одвео на војну.
Ако момке недадне
Све ће деве помрети
Вишњу богу жалити.

Свуда и у свима србским крајевима српским у вече Спасова-дне међу од љескових младица крстове, на куће, зграде, њиве, поља и т. д.

12. Спасов-данска песма.

Мор девојче Задградче!
Биљаро Љејло!
Купало биљаро! Љејло!
Да л си било на Задгора?
Биљаро Љејло!
Купало биљаро! Љејло!
„И су било и су дошло."
Биљаро Љејло!
Купало биљаро! Љејло!
А щјо тамо добро беше?
Биљаро Љејло!
Купало биљаро! Љејло!
"Дол имаше млого цвеће,
Биљаро Љејло!
Купало биљаро! Љејло!
Млого беше дробно беше
Биљаро Љејло!
Купало биљаро! Љејло!
Само цвеће поручваше:
Биљаро Љејло!
Купало биљаро! Љејло!
„Ко го знају девојчиње?
Биљаро Љејло!
Купало биљаро! Љејло!
Нека дојђу да ме беру.
Биљаро Љејло!
Купало биљаро! Љејло!
Да ме беру да ме носе.
Биљаро Љејло!
Купало биљаро! Љејло!
Да ме носе под те дарпни,
Биљаро Љејло!
Купало биљаро! Љејло!
А момчиња под фесове,
Биљаро Љејло!
Купало биљаро! Љејло!
А невести под појаса
Биљаро Љејло!
Купало биљаро! Љејло!
Ти јунаци под пазува.
Биљаро Љејло!
Купало биљаро! Љејло!

Стари баби под јастука,
Биљаро Љејло!
Купало биљаро! Љејло!
А ти старци под постеља.
Биљаро Љејло!
Купало биљаро! Љејло!
(Ова је песми од Сарџе досељеника у Смедереву.)

Милош С. Милојевић: Има још млого Спасовданских песама у којима се припевују Љеље, Биљаре, но не више Ђурђе-ле т. ј. Ђурђев-дана; него већ Купалов, као што се из припева ове песме види. Ми нисмо више ни једну добили, а држимо да ће бити пријатеља, који ће за љубав народности наше преписати још коју, напечатати, или послати нам; те тако спасти јих од вечне пропасти.

13. Кад дођу кући и донесу венац.

Сјај нам звездо на прозорје!
Сјај нам јарко сунашце!
Сјај месече на пенџере,
А Данице на виглеђе!
Да гледамо домаћицу
Којој смо ми данас дошли:
Је ли бела и румена,
Је ли танка и висока,
Је ли здрава и весела,
Је ли вредна и итрена?
Може л' мобу дочекати
И вечером угостити?
Са вечером том меденом
И са колом девојачким?
Ако није ова бела,
Она бела и румена?
Ако није она танка
Она танка и висока?
Танка струка витка стаса,
Ако није она вредна,

Она вредна и окретна?
Ако није она здрава,
Она здрава и весела?
Ако није она итра,
Она итра и умешна?
Та т' неможе бог ме брале!
Силну мобу дочекати.
Силну мобу млогу мобу,
Дивно чудно састављену:
Од момака нежељених,
И девојак неудатих,
Са вечером том меденом
И са сваком ђакониом,
Са свиралом и са колом.
Онда ајдмо сваки дому.
Сваки дому своме белом,
И понесмо житан венац
Житан венац обиљенац
Тог Купала обилника.
Тада пева домаћица са чељадима, женским, које су готовиле вечеру,
Некуди ме моја мобо!
Моја мобо силовита!
Чудно дивно састављена:
Од момака нежељених,
И девојак неудатих,
Не куди ме не ружи ме!
Моја мобо силовита!
Не односи житан венац
Житан венац обиљенац.
Вечеру сам зготовила,
А за мобу понајбољу
По најбољу мобу моју.
Ја би цара дочекала,
А камо ли моју мобу."
Тада пева моба.
„Добро вече домаћице!
Млада хвалиша млада хвалиша!
Дођет' моба на вечеру
Здрава и трудна здрава и трудна!
Домаћица:
Добро-дошла мобо моја!

С венцем обиљним с венцем обиљним,
Моба трудна и прегладан
Одмори ће се.
Одмори ће се,
Одмори ће с' најешће се,
И најеш ће се.
При одлазку моба пева:
С Богом остај домаћице!
И наздравље домаћице!
Хвала теби на вечери,
Здрава хвалишо,
Здрава хвалишо!

14. Бана Стојана моба.

Намолио Бан Стојне,
Намолио силовиту мобу;
Три ста и три жетвара
Три ста и три жетварице.
Тридесет њих воде несу,
А двадесет леба месу.
Стојанова силна моба,
Сву пченицу пожњела му,
Само оста једна дуга
Једна дуга и широка
Рукајата те пченице,
А за венца Коледова
Купалова веља сина.
Ту се сберу девојчице:
Једне коло уватиле,
Друге класа почупале
Саплеле ми добар венац
Добар венец Коледовац.
Крај њега се изљубиле,
Домаћину га вргнуле
На ту русу белу главу.
Домаћин га попримао
Дукат девам даривао

И тридесет сребрница,
Да саберу класеница
Понајвишиј понајбољи
За семена годишњега.

15.

Сонце ми застанало
Сонце ми се загледало.
На сред небо на сред плаво,
На стред земла на стред сиња.
Да гледало вељи чудо,
Вели чудо и велика жалост;
Костандин се оделио
От старога татка свога.
И от татка и од мајка
И од своје девет сестри.
А шта му на дал паде,
На дал паде от делидба,
От делидба чудновата?
Му паде једен хват,
Једен хват место пусто.
И му паде од делидба
Девет сажни бело платно
Једен тожни палешево.
Девет оки рујно вино
И три оки та ракија,
Једен кравај жолта воска
И крстата та грмова.
Тоа сонце застанало
И немогло дале појћи
Док не скокни три пота ми.
От Илинке Везеновић

Петровданске

1. Воловима.

Ми палимо лиле
Миломе бору Коледу,
Млађем брату Купалу;
Да волови живе
И да краве воде.
Да с' говеда плоде
Да нам дају млека,
Сира и кајмака
И скорупа мека.

2. Овцама.

Ми палимо лиле
Да овнови живе
Да се овце плоде
И да јањце роде.
Све јањце овчице
Женске плодне свилене.

3. Козама.

Ми палимо лиле
Да нам јарци живе

Да нам козе роде.
Што јаради више
То нам смока више.
Више смока бијела
Више друшбе гозбе.

4. Кад гледе у друге торове.

Тамо лиле гориле
Вамо краве водиле
И по двоје телиле.
Тамо лиле гориле
Вамо овце мрьчиле
И по троје родиле.
Тамо лиле гориле
Амо козе прцале
И по троје родиле,
А њима там по двоје.

Из стар. Влаха од Св. Поп. из Ивањице.

Песме у којима се помињу Лада, Љељ-а, Пољељ-а

/већином тзв. жетелачке и краљичке/

1.

Ја по ладу Маро,
Ја по ладу Љељо!
Ја по ладу по приладу,
Сад по приладу Јово!
Сад по приладу Љељу!
Сад по ладу по приладу,
По приладу драго,
По приладу драго!
Љељу Љељо Љиљано,
Ја Љиљано Божано!
Дођи драго да прелимо.
Да прелимо да селимо.
Да селимо да предемо:
Киту лана и кудеље
Све по весма велика.
Да предемо да радимо,
Танку жицу конопљину,
И дебелу ђетенову.
Да спремамо дивне даре.

Војну кошу без њедара.
А војници без рукава.
Да предемо да радимо.
Да селимо да певамо,
Са певањем да играмо,
Дивна кола Љијељова,
Дивна кола тог Ладина,
И Ладина и Љељова,
И Пољеља сина њиног,
И Пољеље шћерце њине.
Да селимо да предемо.
Докле војна неимамо,
А кад војни на врат дођу.
С Богом прело и сијело,
С Богом наше девовање!
Девовање царовање.
Девовање благовање.

2.

Чије дејче на нишаљче?
Лејло Љејло!
Ој Пољељо Љејљо!
Лиљано Ладо!
Материно и очино.
Мати ће јој кошуљицу
Ту свиленицу кројити.
Отац ће јој јелек купит'
Сестра ће јој вез на вести.
Брат ће јој коња извести.
Не ми се одмећај море,
Море ми млада девојко!
Јер ће се јуже прекинут,
Неслушала млада мома:
Одмеће се премеће се,
док се јуже не прекину;
Те ми паде мала мома
Утепа се и уби се.
Сви сељани глобу дају:

Који две ста који триста
Млади Риста четири ста.
Читири ста жути пара.
Све дуката златалија,
А за младу мому драгу
Лејло Љејло!
Oj Пољељо Љејљо!
Лиљано Ладо!

3.

Чија је оно девојка ?
Oj Љељ Љељо! Лиљано!
Пољелу Пољељ! Лададино!
Што рано рани на воду?
Што носи перо на еро,
Црвени калпак на криво,
Сјајну челенку виш чело?
Наше су вође далеко.
Наши су друми широки.
Спореде лојзје зелено.
У лозје поје биљбиле.
Јутром ми поје вечером.
Тај што ми поје вечером:
„Вечерај лудо и младо."
Тај што ми поје у јутро;
Грљи се лудо и младо."
Тај што ми поје у саба:
„Дизај се лудо и младо."
Прво је моје љубезно.
Друго је моје кохано.
Треће је моје предраго.
Oj Љељ Љељо! Лиљано!
Пољелу Пољељ! Лададино!

4.

Санак је снила девојка:
Љиљано Љељо Пољељо!
Ладо ми Љељу Пољељу!
У поље бели дворови,
У дворе столи шарени,
На столи чаша стребрна,
У чаши вино рујано.
Рујано вино црвено.
У вино кита босиљка.
Санак ми каза другарка.
Товарка бела ми вила.
Санак ми каза толкује!
„Тај што су двори пребели
То су ти миле јетрве.
Тај што су столи шарени
То су ти мили девери.
Тај што је чаша стребрна.
Стребрна чаша бисерна.
Тај ти је мила свекрва.
Тај што је вино црвено,
То су ти миле заове.
Тај што је кита босиљка.
Тај ти је мило и драго.

Све су ове песмице од госпоица призренских у Старој Србији, које ће се ниже помињати.

5.

Тамо тамо диме Костадине!
Тамо, а у туђе гробље.
У чивутско и у турско.
Тамо су ти врата
И шарена јаја
И гујине кости
Чим ћеш јаја бости,
А овамо миле душе
Наших поумрлих.
Овамо јим рујно вино
И пченица бела.

Са пченицом сладак меде
Медовина сладка.
Од Штипске нахије у Старој Србији.

6. Краљичка - кад полазе од Краљеве куће све Краљице.

Обрн с Краљу миле,
Обрн с Краљу миле!
Љејљо Љело! Љејљо!
Обрни се Краљу!
Треба да идемо.
Код свачије куће
И код тих момачких.
И код тих момачких
И код девојачких
И код тих господских
А и сиротињских.
Кажи нама краљу!
Мили господару!
Каквог ћемо Краљу!
Гласа почињати?
Ја ли деда Ђозму,
Тог премилог Љела?
Или баба Ђозму
Ту премиљу Љељу?
Милу Љељу краљу!
Нашу красну Ладу!
Или почињати,
Бана Господара?
Бана Господара.
Цара над царима:
Цара над царима
Бога над Бозима.
Тог Триглава силног
Страшног и прејаког?
Или ћемо царе!
Наша светла круно!
Почињати Бане!
Весела Русана?

Весела Русана,
И рујна Јарила?
Краљ као одговара:
„Почињите миле,
Ви моје Краљице!
Оног лепог милог
„Мијо деда Ђозмо!
Милу бабу Ђозму.
Бабу Ђозму милу,
Ону стару Јагу.
Ону стару Јагу
И ту младу Живу.
"Мијо деда Ђозмо
Прид најбољи двори.

7. Краљичка - Млади.

Мијо деда Ђозмо!
Мијо деда Ђозмо
Ђозмо Љељо!
Овде нама кажу.
Овде нама кажу:
Младо и зелено.
Скоро доведено
Свему научено:
Како војна љубит'
Свекрву штовати.
Свекрву штовати,
Заове гледати.
Свекрва волети,
Девере љубити.
Свима и свакоме,
Почесте чинити.
Именима никог,
У дому незвати:
Већ свакоме лепше
Име надевати.
Коме Злата, Ката
Коме Божур, Рујни,

Коме Госпа Мила,
Коме Господ Светли и т. д.

8. Краљичка - Девојци.

Мила и премила;
Мила и премила!
Љељо љељо!
Пољељо Пољељо,
Љељо Ладо!
Овде нама кажу:
Мому неудату,
Со злаћена коса,
Коса и те руке.
Со сребрно лице
Чело месечина.
Беле груди лепе,
Прамење од снега.
Плаве очи лепе
Јасно божје небо,
А грьоце мило
Оно јарко сунце.
Ми дођо смо лепо:
Да је одведемо,
Одведемо лепо
Да је удомимо;
За Ивана ђака
Ђака самоука.
Што ни лепо пише
Књиге изписује!
Бело лице деве
По орлови крили!
Више веђе лепе
По тим соколовим;
Русе косе дуге
По тим пауновим.
Љељо љељо!
Пољељо Пољељо,
Љељо Ладо!

9. Краљичка песма - Момку.

Овде нама Љељу,
Овде нама Љељу,
Љељу Љељу!
Пољељ Пољељу!
Љељу Пољељу!
Чудно чудо кажу:
Момка нежењена,
Неће да га жене.
Ако ли га неће
Млада оженити,
Са поповом ћерком
Стојном ил Руменом?
Ми ћемо га лепо,
Са собом одвести.
Оженити млада,
Лепа и убова.
Со краљица лепа
Госпођа царица.
Со царица лепа
Из Солуна града.
Из Солуна града
Србског царославног.
Са Крајине српске
И те Гркоманске.
Гркоманске тешке
Погане Асиске.
Она млого кажу,
Прћије напрела:
Три товара блага
И четир прћије.
Све прћије славне
Копрене богате.
Копрене богате
Златом податкате.
Златом податкате
Бисером низате.

Бисером низате
Драгим попрскате.
Оним драгим сјајним
Тим драгим каменом.
Љељу Љељу!
Пољељ Пољељу!
Љељу Пољељу!

10. Краљичка песма - Кад се облачи Краљ.

Царе боже велики!
Царе боже велики!
Љељу Љејљу!
Пољељу Пољељу!
Облачи се брго.
Ваља нама далек
Далек путовати.
По сви двори цару!
Добри и убоги.
По сви двори цару!
Млади и престари.
Да видимо цару!
Деве и те момке.
Које за ког цару!
Томе да дадемо.
Сваком лично цару!
Лично и прилично.
Обрни се цару!
Те нам песма кажи.
Која песма царе!
Данас да певамо?
Да ли песма цару!
Весела Русана?
Или песма царе!
Старе бабе Јаге?
Или песма Бане
Ладе и Коладе?
Или песма царе"
Рујна Рујевита?

Или његова царе!"
Брата Поревита?
Или оног царе!
Бога Рановита?
Или Љеља царе!
Љеља и Пољеља?
Љеља и Пољеља,
Љеље и Пољеље?
„Певајте ни данас
Љеља и Пољеља.
Љеља и Пољеља,
Љеље и Пољеље,
Љеље и Пољеље
Ладе и Кољаде."
Осврни се цару!
Тебе да видимо:
Како си се царе!
У бело обуко.
Бели калпак царе,
На криво турио,
Бел долама царе!
По земљи се вуче.
Бели појас царе!
Дори до кољена.
Бели мачу царе!
У десници руци.
У твојега цару!
Веља барјактара.
Веља барјактара,
Силна Стегоноше:
Део барјак царе,
По земљици црној.
По бели нам царе!
Сву земљицу црну.
Сву земљицу црно
Клетог Киндушана.
Киндушана царе!
Оне Манџурије.
Манџурије царе
Проклете Глобије,
Те Глобије царе
Гадне Алемане.

И велике царе,
Црне Тартарије.

11. Краљичка песма - Призренка.

Ој на граду Призрен граду
Ој Ладо ле Ладо, Ој Љиљано Ладо ле,
Ој Ладо ле Љељо! Ој Лељо Полељо!
Призрен граду Цариграду
Ој Ладо ле Ладо, Ој Љиљано Ладо ле,
Ој Ладо ле Љељо! Ој Лељо Полељо!
На цареву винограду:
Ој Ладо ле Ладо, Ој Љиљано Ладо ле,
Ој Ладо ле Љељо! Ој Лељо Полељо!
Дивно расти ружичица
Ој Ладо ле Ладо, Ој Љиљано Ладо ле,
Ој Ладо ле Љељо! Ој Лељо Полељо!
Бела ружа и румена.
Ој Ладо ле Ладо, Ој Љиљано Ладо ле,
Ој Ладо ле Љељо! Ој Лељо Полељо!
Сићан цвитак уцватио
Ој Ладо ле Ладо, Ој Љиљано Ладо ле,
Ој Ладо ле Љељо! Ој Лељо Полељо!
Сићан цвитак ружичица
Ој Ладо ле Ладо, Ој Љиљано Ладо ле,
Ој Ладо ле Љељо! Ој Лељо Полељо!
Ружичица црвеница,
Ој Ладо ле Ладо, Ој Љиљано Ладо ле,
Ој Ладо ле Љељо! Ој Лељо Полељо!
Црвеница и билица.
Ој Ладо ле Ладо, Ој Љиљано Ладо ле,
Ој Ладо ле Љељо! Ој Лељо Полељо!
Љуби мене мој драгане!
Ој Ладо ле Ладо, Ој Љиљано Ладо ле,
Ој Ладо ле Љељо! Ој Лељо Полељо!
Сад ме љуби душо драга!
Ој Ладо ле Ладо, Ој Љиљано Ладо ле,
Ој Ладо ле Љељо! Ој Лељо Полељо!
Сад ме љуби ја л' никада:

Ој Ладо ле Ладо, Ој Љиљано Ладо ле,
Ој Ладо ле Љељо! Ој Лељо Полељо!
Док сам бела и румена,
Ој Ладо ле Ладо, Ој Љиљано Ладо ле,
Ој Ладо ле Љељо! Ој Лељо Полељо!
Ка ружица та билица.
Ој Ладо ле Ладо, Ој Љиљано Ладо ле,
Ој Ладо ле Љељо! Ој Лељо Полељо!
Сад ме љуби сад ја умри!
Ој Ладо ле Ладо, Ој Љиљано Ладо ле,
Ој Ладо ле Љељо! Ој Лељо Полељо!
Ако ли ме непољубиш ?
Ој Ладо ле Ладо, Ој Љиљано Ладо ле,
Ој Ладо ле Љељо! Ој Лељо Полељо!
Љубиле те љуте змије
Ој Ладо ле Ладо, Ој Љиљано Ладо ле,
Ој Ладо ле Љељо! Ој Лељо Полељо!
Све до смрти немилице
Ој Ладо ле Ладо, Ој Љиљано Ладо ле,
Ој Ладо ле Љељо! Ој Лељо Полељо!
Зашто мене заборави.
Ој Ладо ле Ладо, Ој Љиљано Ладо ле,
Ој Ладо ле Љељо! Ој Лељо Полељо!
„Не мри не мри душо моја
Ој Љељу ле, Љељу! Ој Пољељу ле Љељу,
Ој Ладоле Пољељу, Ој Пољељу Љељу
Ој Пољељу ле Ладо.
Немам тебе ди копати.
Ој Љељу ле, Љељу! Ој Пољељу ле Љељу,
Ој Ладоле Пољељу, Ој Пољељу Љељу
Ој Пољељу ле Ладо.
Далеко је гробље моје,
Ој Љељу ле, Љељу! Ој Пољељу ле Љељу,
Ој Ладоле Пољељу, Ој Пољељу Љељу
Ој Пољељу ле Ладо.
Још је даље оца мога
Ој Љељу ле, Љељу! Ој Пољељу ле Љељу,
Ој Ладоле Пољељу, Ој Пољељу Љељу
Ој Пољељу ле Ладо.
Оца мога та могила
Ој Љељу ле, Љељу! Ој Пољељу ле Љељу,
Ој Ладоле Пољељу, Ој Пољељу Љељу

Ој Пољељу ле Ладо.
Недра твоја гробље моје,
Ој Љељу ле, Љељу! Ој Пољељу ле Љељу,
Ој Ладоле Пољељу, Ој Пољељу Љељу
Ој Пољељу ле Ладо.
Руке твоје носиоци
Ој Љељу ле, Љељу! Ој Пољељу ле Љељу,
Ој Ладоле Пољељу, Ој Пољељу Љељу
Ој Пољељу ле Ладо.
Црно оке пратиоци
Ој Љељу ле, Љељу! Ој Пољељу ле Љељу,
Ој Ладоле Пољељу, Ој Пољељу Љељу
Ој Пољељу ле Ладо.
Медна уста жалиоци.
Ој Љељу ле, Љељу! Ој Пољељу ле Љељу,
Ој Ладоле Пољељу, Ој Пољељу Љељу
Ој Пољељу ле Ладо.

12. Плети танац.

Ој да плетемо!
Ој плети танац!
Ој Љиљањој;
Ој Пољељој',
Ој Ладо ле,
Ој Пољељу ле!
Ој плети танац!
Ој шарени ле!
Ој хоровид ле!
Ој коло веље!
Ој свето оро!
Ој девојачко!
Ој и момачко!
Ој да купимо;
Ој младе момке!
Ој и девојке.
Ој да се виде,
Ој и познаду!
Ој да играју,

Ој и певају!
Ој, из далека!
Ој, и из близа!
Ој, познаници!
Ој, и незнанци!

13. Кад венац од најбољег класа плету

Ватајте се танке сламке
Танке високе.
Ватајте се у тај венац,
Венац плетинац.
Ватајте се беле руде
Беле прибеле.
Ватајте се у то коло,
Танац плетанац.
Ко се неће уватити
Убио га Бог.
Да гледамо које с киме
Да се љубимо.
Ил' је момче ил' девојче,
Оба млађана?
Ил' је мило ил' немило,
Мило примило.
Ко се неће пољубити
Убио га Бог.
Сад се љубе сви што су плели
венац, а пошто га изплету играју;
Порази га света Петка
Параскевија.
Уста му се осушила
Дао мили Бог!
Дом му затри Прпрьруша
Сеја Давора.
Обиље му недодао
Богат Купало.
Мљивење му не додао
Страшан Коледо.
Не имао ни честнице

На тог Божића.
На Божић тог мадића,
Старог Сварога.
Ни погаче бијелице
Љеба криваја,
А на белу лепу Љељу
Љелу Пољељу.
Ни на Љељу ни Пољељу.
Шћери Ладиној.
Тој Ладиној и Љељовој
Шћери Пољељи.
Ни сомуна на Радгоста
Красне преславе.
М.С.М: Пошто изплету венац одиграју по трипут коло то Плети-танац, по толико се пута изљубе сви редом кроз венац и овај, па опет одиграју три пута исто коло певајући даље ту песму:
Пуштајте се беле руке
Беле пребеле.
Пуштајте се недржте се
Недржа вас ја.
Одржо вас силни боже
Силни Триглаве.
Ој Триглаве света Тројца
Света пресвета!
Света Тројца најсветија
И најстарија.

14. Девојци.

Белолика девојка,
Бело лојзе садила.
Садила га садила
И пазила журила.
"Расти лојзе расти ми!
Чак до неба висока,
До облака дубока,
До Љељиних дворова,

Да те Љеље Пољеље
.Миље шћерце Ладине
Приме узму за себе
Да ми Љеља дарује,
Да Пољеља дарује,
Мила шћерца Ладина:
Свога сина Пољеља,
Док је винце румено.
Док је винце румено
Јабуковач' белкаста.
Ладно пиво жућкасто
И ракица бистра ми.
Док је лица за драгог
Живо срце за чедо.

15. Љуба па љуба

Ђурађ коси по побрђу, Ладо ле миле!
Коња пење по залађу, ој Ладо, ој!
Ђурђу жеђца додијала, Ладо ле миле!
Ђурађ коњу говорио: ој Ладо, ој!
"Врисну, коњу, добро моје, Ладо ле миле!
"Не би л' чула моја мајка, ој Ладо, ој!
"Не би л' воде донијела, Ладо ле миле!
"Тебе воде, мене вина." ој Ладо, ој!
Коњиц вришти, мајка чује, Ладо ле миле!
Мајка чује, ал' не хаје, ој Ладо, ој!
*
Ђурађ коси по побрђу, Ладо ле миле!
Коња пење по залађу, ој Ладо, ој!
Ђурђу жеђца додијала, Ладо ле миле!
Ђурађ коњу говорио: ој Ладо, ој!
"Врисни, коњу, добро моје, Ладо ле миле!
"Не би л' чула сеја моја, ој Ладо, ој!
"Не би л' воде донијела, Ладо ле миле!
"Тебе воде, мене вина." ој Ладо, ој!
Коњиц вришти, сеја чује, Ладо ле миле!
Сеја чује, ал' не хаје, ој Ладо, ој!
*

Ђурађ коси по побрђу, Ладо ле миле!
Коња пење по залађу, ој Ладо, ој!
Ђурђу жеђца додијала, Ладо ле миле!
Ђурађ коњу говорио: ој Ладо, ој!
"Врисни, коњу, добро моје, Ладо ле миле!
"Не би л' чула моја љуба, ој Ладо, ој!
"Не би л' воде донијела, Ладо ле миле!
"Тебе воде, мене вина." ој Ладо, ој!
Коњиц вришти, љуба чује, Ладо ле миле!
Љуба чује, добро хаје, ој Ладо, ој!
Донијела коњу воде, Ладо ле миле!
Коњу воде, Ђурђу вина, ој Ладо, ој!

Забележио Вук С. Караџић

16. Брат и сестра

Сунце ми се крајем вије, Ладо ле миле!
То не било јарко сунце, ој Ладо, ој!
Већ то био брат и сеја, Ладо ле миле!
Сеја брату говорила: ој Ладо, ој!
"Походи ме, мили брате!" Ладо ле миле!
Братац сеји одговара: ој Ладо, ој!
"Не ћу т' сејо, походити, Ладо ле миле!
"док не родиш мушко чедо." ој Ладо, ој!
Ал' говори сеја брату: Ладо ле миле!
"Кад је родим мушко чедо, ој Ладо, ој!
"Чеда ћу се нањијати, Ладо ле миле!
"Јарка сунца нагријати, ој Ладо, ој!
"За те не ћу ни марити. " Ладо ле миле!

Забележио Вук С. Караџић

17. Девојка хоће момке да надигра

Невен вене, ле, за горицом, ле, ле, Лељо ле!
Мене зове, ле, да га берем, ле, ле, Лељо ле!

Ја га немам, ле, каде брати, ле, ле, Лељо ле!
Јунаци су, ле, к игри дошли, ле, ле, Лељо ле!
Или ћи и, ле, надиграти, ле, ле, Лељо ле!
Или мене, ле, не ће бити, ле, ле, Лељо ле!

Забележио Вук С. Караџић

Песме о Перуну

1.

Наша дажда облачи се
Вај дажду вај,
Вај Перуне вај!
Своје руво оставља вам
Вај дажду вај,
Вај Перуне вај!
Перун сушу да остави.
Вај дажду вај
Вај Перуне вај!

Да остави преко мора
Вај дажду вај,
Вај Перуне вај.
Росну дажду да нам пошље,
Вај дажду вај,
Вај Перуне вај!
Да ороси наша поља.
Вај дажду вај,
Вај Перуне вај!
Да ороси да натопи.
Вај дажду вај,
Вај Перуне вај!

2.

У даждице зелен венац.
Вај дажду вај,
Вај Перуне вај!
У Перуна ти громови
И громови оштре муње
Што натоне што пролећу.
Што пролећу и просећу
Те облаке пуне дажда.
Нек нам даде росне кише
Као дажда своје дреје
Своје дреје и одело.

3. Кад иду преко села:

Ми идемо преко села
Вај дажду вај.
Вај Илија вај!
А облаци преко неба!
Вај дажду вај,
Вај Илија!
Ми стадосмо на сред села
А облаци на сред неба.

Ми стадосмо те играсмо.
Облаци се проломише
Росну кишу одпустише
Росну кишу без те туче
Беле туче љутог града.
Наше њиве оросише
Оросише натопише,
Плодном кишом напоише.

4. Кад дођу пред кућу чију.

Изиђ изиђ домаћице.
Вај дажде вај!
Домаћице Ратајице
Вај дажду вај!
Дођоше ти мили гости!
Мили гости из далека!
Са облака даждљивога
Од онога Дажда силна
И његова мила брата
Громовника тог Перуна.
Донеше ти лепе гласе
Лепе глас лепше вести:
Ведро небо провали се
Росну дажду одпустило
Одажди ти те усеве,
Ту пшеницу бијелицу.
Белу лојзу ту винову
Танка лана и конопље.
Даруј даруј ратајице
Наша млада домаћице.
Даруј даруј нас даждоле
Нас даждоле те додоле!
Свакој дажди бела гроша
А тој дажди жути дукат

Из старе Србије од бабе Маре Пећанке.

5. Кад играју.

Овде нами кажу дома
Вај Илија вај!
Вај дудуле вај!
И у дома млоге њиве
Не рошене не даждене
Ситном даждом плодородном.
Сега дојде тија дудуле
Ђе играју Бога моле
Да удари росна киша
Росна киша плодна дажда,
Да се роди бериђето.
Да се роди, да се плоди,
Да се рани сирочево.
Дарувајте рока брашно
Рока брашно рока солца.
Мало брашно, мало солца
Да се роди бериђето
Да се роди да се плоди
Да се рани сирочево
Та голема и малена.

Од Илинке Вензанковића.

6. Кад поливају додоле водом.

Ој додоле ој даждоле,
Мој божоле,
Мој Перуне!
На даждолу киша пада
Ој додоле ој,
Мој божоле мој,
Мој Перуне мој!
На додолу киша пада
Киша пада трава расте.
Трава расте жито с пуни,
А курузи влатају нам.

Свако биље напредује
Свако биље и берићет.
Да се рани сиротиња
Са њезиним силним стадом
Воловима и коњима
Тим овцама и козама.

7. Кад полазе дариване већ од кућа.

Додоле се богу моле
Ој додоле ој,
Мој Божоле мој,
Мој Перуне мој,
Мој Илија мој!
Да удари росна киша.
Ударила росна киша,
Окисоше и орачи,
И орачи и копачи,
И сви они усевачи.
Све окисло све покисло
Понајвише црна земља
Црна земља мила мајка
Што нас рани што нас држи,
Што нас гоји и негује.
Даруј нама домаћице
Што ти лани окасоше
И кудеље покисоше.
Биће теби танке пређе
И предива и плетива.
Само брзе руке имај,
Брзе руке лаке ноге,
Лаке ноге бистре оке
Свега доста биће теби.

Из ст. Србије.

8. Кад одлазе већ додоле.

Гром громеше
Тотан Тотнеше.
Муња севаше
Дажда падаше.
Дажда падаше
Земљу росеше.
Земљу росеше
Трава растеше
Свега је доста
Берићета биће.
Берићета биће
Свачега доста:
Вина ракије
Меда јабука.
Меда јабука
Сладке пресладке.
Сладке пресладке
Јабуковаче.
Леба бијела
Меса дебела.
И свега доста
И свега млого.

Од Хаџике Сиљановића из Тетовске нахије, вар. Кичева.

9.

У поле су два шатора
Два шатора два чадора.
Једен бел други шарен.
Под белим Јанкула Перуне
Под шареним Јаника Марица.
Оба они братац и сестрица.
Јанкул братац Јаники говори:
"Ај Јаника мила сестро ле!"
Ајде сејо да се ми венчаме!"
Ал Јаника брату сборуваше:
Ја Јанкуле мој мили брато ле!

Зашто така ти брате говориш
Лел ли смо ми братац и сестра.
Два рођена брата и сестрица.
Лел те неје од Бога грехота
А од народ зазор и страмота?
Како брате могло да то бидне?"
Ал Јанкуле сестри говорио;
„Мила сестро младо ми Јанико!
Све то сестро може да нам бидне
Да се земи братац и сестрица,
И Јанкуле со сестри Јаника.
Со Јаника со сестра Марица."
Кад Јаника брата саслушала
Свога брата луто проклинала:
Проклет да си мој брате Јанкула,
Дај Боже и Перун громовник
Да из небо врело камен падне
Врело камене и росе крваво.
Како рекла то сестра Јаника
Како рекла тако се сторило.
И западало то врело камене
И западало та роса крвава
И се незеше Јанкул и Јаника
Два рођена братац и сестрица
Два рођена до два побратима.

10.

Калопер шћери материна!
Што се и ми ђегод нетревимо?
„Што би било и да се тревимо?
Крушка нијесам да ме коме шаљеш
Ни јабука да у њедри мећеш;
Већ дивојка од два господара."
Ал' говори Перун момче младо:
„Љути јади помињу ме нате."
А ја нећу ни глиједат на те;
Већ глиједат на већега јунака.
На вијећег а и на бољега,

Што но скоро очо у војнике,
На јунака Ђура Даворића.
Једни веле никад доћи нијеће
Други веле да ће скоро доћи. "
Још Калоперка у ријечи била,
Ал' ето ти сина Триглавова
Триглавова сина Јеждраксина.
Како дође он непита мајку,
Живанију госпођу госпођа.
Он непита! "што ми радиш мајко?"
Већ он пита; „што ми ради драго?"
Па отиде драгоме на брану,
Па чрез брану драги бјешједио:
„Душо драга отвори ми брану!
Да уљезем чрез брану на врати.
Покисе ми самур на калпаку.
На калпаку триста тетреника,
Тетреника а и трепетника
Што но сам јих теби куповао,
Куповао новцем са разбојна,
Са разбојна мијеста разбојита
Ђе се бори свијетлост и тамина?

М.С.М: Ове су пијесме пријеписане од Стане Бирчанке, коју смо вијећер помињали. Ова пошљедња дошла је из Ерцеговине у Ваљев: нахију од досијељеника.

11. Моба Илина и Пантелина* * *

Две ми силне мобе жито желе,
Жито желе у два госдодара
У Илије и у Пантелије,
Обе желе обе попевале
Кад је било ужина да с' ужина,
Илина је моба ужинала
Ужинала трудна и уморна,
Пантелина није ни ручала.
Кад је било вечер да вечера:
Илина је моба вечерала.

Пантелина још је жито жела,
Жито жела, а песму певала
И у песми Пантелију клела;
„Пантелио хрђав господаре!
Што недајеш моби оданути.
Наручати и наспавати се?
Сини муњо запали му жито!
Пуцај громе удри Пантелију.
Пантелију тврда и лукава"
Пантелија ништа незнађаше,
Да га куне силовита моба
Да га куне и уклети хоће;
Већ он мобу једнако вараше.
Варајући моби припевује:
„Брже, брже, моја силна мобо!
Брже крају господској вечери.
Ајде крају на крају је торба,
И у торби свака ђаконија,
По највише вино и ракија
Медовина за цуре млађане,
По највише бијела погача
Пексимита леба бијелога
И овнујског дебелога меса,"
Мало било за дуго небило:
Сињу муња из ведрога неба;
Те запали жито Пантелији.
Гром загрми уби Пантелију,
Тада било сад се приповеда
И опет ће, ако Бог да
Ко ми вара силовиту мобу.
Ко недаје моби ђаконие,
Ђаконије јела свакојака,
Понајвише, винца и ракице,
Што ми моби одржава душу
Што везује снопље то големо.

Ову нам је послао Г. Василије Јанковић учитељ из Ваљева.

12. Гором језђи Вуче самоуче.

М.С.М: Ову пијевају цуре на пријелима кад хоће да дирају скупљене око њих момке. Окљен су ове пијесме, обично на пријело ђевојкама могу долазити момци који су само род, као браћа, првиј, другиј и т.д. братучеди, а остали свијет не. Напротив окљен су оне горње пијесме долазе и познаници.

Гором језђи Вуче самоуче
Гором језђи, а гори бијешједи;
„Благо теби, о горо зељена!
Кад ти нијемаш од срца порода.
Сам ја нијемам од срца порода
Само Јању и Јанину мајку.
Јању проси Периша војвода
Ја је дајем, и мајка је даје.
Јања нијеће Перишу војводу."
Јањина се мајка разболијела
Од главице тијекер навалице,
И срдашца вијелике болијести,
Па је мајка Јањина зборила:
„Да је мењи Јања мушка страна!
Отишла бих за гору на воду
И донијела ладне воде мајци."
Кад то зачу прелијепа Јања.
Па облачи руво невијестачко,
А на руке девијет прстијенова,
Пак се покри станболском шамиом.
А узима од злата маштраву
Пак отиђе за гору на воду.
Кад је била за гори на води.
Ал' за гором Периша војвода
Су његових тридесијет другара.
Њему Јања до земље се клања
Периша је за руке увати
Па јој ријече тихо поносито!
„Шједи доље лијепа невијесто!"
Шиједе њему Јања уз колијено.
Пита Јању Периша војвода:
„Ој бора ти лијепа невијесто!
Од кога си рода и плијемјена?"
Њему Јања тихо одговара;

„Ој бора ми, Периша војводо!
Ја сам шћијерца Вука Горјанина,
А снашица Бана Маријана,
Вијерна љуба сина му Драгана."—
тада Периш друштву говорио:
"Зават' те јој воде у маштраву
И изпрат' те пријеко горе чарне
Рад хатара Вука Горјанина
Рад љубави бана Маријана
И његова сина Драгијана."
Дружина га била послушала
Заватила воде у маштрави
И провијела кроз ту гору чарну,
А за љубав рода вијеликога
Вијеликог рода госпоцскога.
Али кад су на разтанку били:
Извадио Периша војвода
Извадио стотину дуката
Те јих даје прелијепој Јањи.
Кријенули се горе уз планину,
Кад су били гори на подножју
Тада Јања јаглук извадила
Пак га даје Бану Милутину
Давајућиј Бану бијешједила!
"Чух ли мене Бане Милутине!
Ти поздрави твојега ујака
Твојег ујка Перишу војводу:
Утијече му са руке ђевојка
Баш ђевојка прелијепа Јања."
То изријече у поље утијеч.

13.

Перунико лепо цвеће
Лепо цвеће плаво цвеће.
Лепо расти, лепшо цветај
Да т' узберем моме брату
Моме брату Радигосту
Радигосту вељу бору

Вељу бору Гостославу.
Што но госте причекује
Што но гошће дочекује
Да му даде мили бору
Мили бору вељи Перун
Вели Перун вељу снагу
Вељу снагу и јачину
И јачињу крепке мишке.
Да побије свог душмана
Свог душмана Татарина
Татарина тог Турчина,
Тог Турчина црна госта
Црна госта незванога
Незванога проклетога,
Проклетога иза мора
Иза мора сиња црна.
Црна мора Татарина
Татарина тог туђина
Тог туђина душманина.

Од баба Петре Мутаповиће.

14.

Петрањско цвеће перунско,
Перунско цвеће плаветно.
Плаветно цвеће прелепо,
Лепо ми цвати те цвати
Лепше ми данас процвати.
Данас ке ћу те узберем
Милога бора закитим
Милога бора Коледа
Коледа брата Перуна,
Колед ми свашто додаје
Највише леба пшенице
И с мока бела дебела.

15.

Пошетала до два до три брата
Једно беше Купало обилни,
А друго ми Коледо сабирна
А треће ми Перуне даждљиви.
По крај двора огњене Марије
Миле сеје Перуна великог,
Перун пита своју милу сеју
Перун пита светитељ Илија:
Говори му огњена Марија;
Мили брате Перуне Илија
Давно било сад се приповеда
Када беше дана Илинога.
Дан ти проша, скоро неће дођи.
„Мила сејо огњена Маријо!
Кад но беше дана Илинога
Да се Ика мало провесели,
Провесели небу у облаку.
У облаку на све четир стране.
Да поигра муње и громове
И светлице што вразе налазе
А стрелице што вразе стрељају"
То Илији врло мучно било
Ама му се на ино неможо
Те он чека дана Перунова
Нек га чека дочекат' га неће.

Из стар, Србије од Качаника.

Песме у којима се помињу Прав/ед/ и Рујевит

1.

Чесне врсте ми понесемо,
Господи помилуј,
Господи помилуј. Амин!
Чесне крсте милог Бога,
Милог Бога Рујевита,
Рујевита силног Бога.
Што нам бије душманине,
Душманине Тартарине.
Што нам даје берићета,
Берићета изобиља.
Чесне крсте ми кренусмо.
Чесне крсте дивног Бога,
Дивног Бога седмоглавог
Рујевита Правовида.
Милог Бога Прове Праве.
Да нам буде све честито,
Све честито племенито,
Сваком право и угодно.

2.

Јасно ми сонце станало,
Чесне ми крсте гледало.
Чесне ми крсте и звона,
И тај велик сабора.
Сонце ми стало гледало
На њег се Господ смејао.
Мили нас Господ мој Праве.
Сабор ми гледо со сонце.
Што в њему сва правда ми.
Никоме кривде немаше.
Сонце ми станало
На стред неба висока.
С њега ми Боже гледеше.
Мили ми Боже Рујевит

Од Сарџе досељеника в Смедерево од Костурска нахија во Стара Србија земља Албанија.

3.

Павел и Петер две ори вода.
Павел и Петер Прове Роњевит.
Павел ми Петру лепо говори
Роњевит Прову лепо говори!
Полека Петре полека брате!
Полека Прове полека брате!
Полека води вито то оро!
Ол су невести морни уморни,
Вес ден денеска крсти носиле.
Крсти носиле Бога молиле,
Бога молиле вишњег Господа:
Да ни се роди бела пченица."
Павел и Петер две ори води.
Павел и Петер два брата родна.
Павел и Петер Роњевит и Прово
Прове Роњевиту тихо говори:
„Полека брате полека Роњевиту!
Полека води вито то оро!
Ол су девојки морни уморни:

Вес ден денеска крсти носиле,
Крсти носиле Бога молиле;
Да ни се роди црвено вино,
Да се ни поји сабор панађур.
Да ни се напоји и војну веће,
На коју страну на који народ:
На ту ми страну Грчку Бонгарску.
На ту ми страну Црну Татарску.
Црну Татарску црну Манџурску
И на ту страну род Алеманску.

От Петро на син Никлин село Држилово во Стар Србија земља Албанија.

4. Моба и Жеђ или постанак Орида.

Силна моба пченицу ми жњела.
Силну мобу жеђца ми морила
До по дана моба узвикује,
Од по дана моба јадикује
Што неима студена водица.
Пратише гу та млада девојка;
Да ми иде за гора на вода
Да донесе студена водица.
Ведра узе па оде на вода,
А на вода за гора голема
За Качаник гору змијурина.
Моба чека из гора водица
Моба чека, али дева нема.
Када дева на водица дошла
Кондиром се млада умијваше
Јабуком се зеленом играла.
Укршила ведре и кондира,
Изгубила зелена јабука;
Те узпишта лијепа девојка.
Она пишти доле ми се чуло.
Дочуло гу овчар од оваца
Стера овце доле у равнина,
У равнина под јела зелена,
Да пландују лада дебелога.

Диже ведро на јела зелена,
Па ми слезе девојку догледа,
Увати гу ко соко пилицу.
Љубио је за недељу дана,
А у другу недељу венчао
И моби се доле поврнуо,
Али мобе ни од чуда нема.
Где је било жито и пченица,
Туд порасла трава чемерница.
Где је била моба силовита
Туј играју Виле Самовиле.
Где су били двори девојачкиј,
То се стори големо језеро:
У језеро риба свакојака,
Понајвише жута и зелена.
Виш језера брдо израстило
Веље брдо Оридак камена,
А на њему град се саградио
Саградио тај Ориде клети
И у њему Правда коња јаше
Коња јаше с коњем говорио:
„Давор доро, давор добро моје!
Далеко ми сестрица побегла,
За Качаник голема планина
Можеш ли је ти догнати доро?
Обе ћу ти ноге позлатити.
Подковати сребром и бисером,
А стражње ти ноге позлатити,
Да доведем моја мила сеја,
У Орида мога добра града
Да ми двори љубу и невесту
Љубу Стану а невесту Благу"
Доро Правди право говорио.
„Догнао би мили господару!
Догнао би твоју милу сеју!
Твоју сеју Златију девојку,
Ал се бојим Богдана овчара
Са његових девет миле браће
С Вукашина и са Богдашина
С Јуришаном и са Драгишаном,
Борашином и тим Ђурашином,
Драгичаном и Андрочаном

И Вељисавом братом понајмлађим.
Обе ће ми ноге саломити,
А стражње ми огњем сагорети
Те ћу остат грдан у свијету"

Ово је песма митска и мобска. Од г. Анд. свешт. Ср.

Песме о Световиду

1.

Одтуд иде силан Виде
Силан Виде Видов-дане.
Ишо Виде да обиде
Што је никло да поникне
На Ивана на Купала.
Што сазрјело то остало

На Кољеда на тог Пјетра.
Кољед давно прјеминуо
Млади Бого освануо
Ој Божичу Сварожичу!
Свако добро освануло
Понајвише здравље добро
И весјеље љепа љубав.
А највише јака снага.
Виде бојак чудан био:
Три године с Татарином
Три године са Агарјаном
Три године с Песимитом
И три љета са Тамнином.
Све је боје одржао
Риста Бога дочекао.

2.

Ој ти Виде Видоје!
Наш ти славни Жупане!
Подран Виде урани!
На те воде студене.
На Мориша лађана
Оног србског бистрана;
Где но цуре долазе
Своје венце бацају.
Своје венце и цвеће
За војнама пуштају.
Цуре воду мутиле,
Пута теби помеле,
Да неидеш Видоје
У те земље далеке.
У те боре Трасила
Где се роде Крагуји.
Где се роде те утве,
Шестокрили утани.

Милош С. Милојевић: Као год што бива у вече
Ђурђева-дне са оружјем и т. д. тако на Видов-дан,

или 15. Јунија, бива са свим оделом. Тај дан све се, па и најмањи дроњак, износи да се нагреје сунца и да се промаје на ветру. Ако се ово неучини онда ће бити зло за то одело. Цео тај дан Срби су као убијени. Истина, нераде ништа на њега, осим што жене изчисте и изнесу из сандука сво одело и т. д.; но они нити иду један код другог нити се часте и празнују као у остале свеце. Ово је ваљда због косовске битке, ако није ту умешан ма какав други узрок. У вече Видовог дана иду момчад а негде девојке и обилазећи њиве и усеве певају

3.

Иде Виде да обиде.
Све усеве и плодове.
Што је никло и поникло,
Што је никло нек је никло,
Нек је никло и нек расте,
А што није нек нениче
Нек нениче и нерасте.

4. Бели Виде вино пије

Бели Виде вино пије
под то дрво божурово.
Отуд лете рајске 'тице
Све Косово прелетоше
На божур грану попадоше.
Божур грану покршише,
Златну чашу нарусише.
Расрди се бели Виде:
Ајд' одатле рајске тице!
Немој Виде да не караш,
Ми летимо из далеке,
из далеке из братије,
из братије из Инђије.

Крсну славу честитамо,
три ти гласа доносимо.
Сва Инђија по'арана,
а Русија поробљена.
Пред Солунем ватра гори
и у ватре три делије.
Један гори до колена,
други гори до рамена,
а трећем се капа пали.
Тај што гори до колена,
тај је веру преверио.
Тај што гори до рамена,
тај на мајку измашио.
Тај којем се капа пали,
тај је кумство погазио.
Проговара бели Виде:
то ми божур покршисте,
то ми чашу нарусисте.

Песме у којима се помиње Триглав

1. Млеткова и заспала девојка.

Полистала долина долина.
У долини јавор дрво високо
Високо.
Под јавором постеља
Постеља.
На постељи девојка
Девојка
На постели заспала
Заспала.
Будила је Млеткова
Млеткова
„Стан устани девојко
Девојко.
Просу тебе Фратрови
Попови.
Шајка неда па неда
Па неда.
Док незидају Мостење
Мостење,
Од мермера камена
Камена,
И од ситна бисера
Бисера.
Славу бору недаду
Недаду,
Триглав бору највећем
Највећем.
Вишњем бору створ'оцу
Створ'оцу.
Силну бору Држ'оцу.
Држ'оцу.
И велику Рушиоцу
Рушиоцу.
Кад је стану водити
Водити!

Мермер камен звекеће
Звекеће,
Ситан бисер трепеће
Трепеће,
Слава борам трепеља
Трепеља
И пред њима лелеји
Лелеји.

2.

Пјевај пјесне да пјевамо,
Пјевамо!
Наше боре да славимо
Да славимо:
Триглав бора вјеличамо
Вјеличамо.
У триглава три снаге,
Три снаге;
Јена држи зјемљицу
Зјемљицу,
И то њебо високо
Високо.
Друга ствара свје наше
Свје наше
Трјећа руши свје наше
Свје наше.
Свје ми зјемно нејачко
Нејачко.
Слава слива Триглаву
Триглаву!
Он ми цуре милује
Милује,
За јунаке дарује
Дарује.
Свакој цури по Рајла
По Рајла
Њима свима по Трајла
По Трајла.

Љек им траје за дуго
За дуго
Живо здраво и срјетно
И срјетно

3.

Пољећела тица Гангелица
Га-а-а-нгелица хеј!
По том њебу плавјетноме
Га-а-а-ангелица хеј![1].
За њом трка Гарудица
Га-а-а-арудица хеј;
„Стани стани Гангелицо!
Послао ме Триглав боре
Б-о-о-о-оре хеј!
Да те ловим и уловим
Ло-о-о-о-овим хеј!"
Стаде тица Гангелица.
Уплаши се Триглав бора.
Слава, слава Триглав бору!
Што ми даде Гангелицу.
Гангелицу Анђелицу.

Од Стане из Зворника.

4.

Пролетела Гангелица,
Ђел Гангела ђел!
Ђел море дилбере ђел!
За њом бега Гарудица.
Ђел Гарудо ђел!
Ђел море дилбере ђел!
Гангелица Гарудица
Ђел обоје ђел,
Ђел море дилбери ђел!

Остани се под три бора
Ђел обоје, ђел,
Ђел море дилбери ђел!
Под три бора три ми бора.
Ђел обоје ђел,
Ђел море дилбери ђел!
Триборе им говорио:
Ђел обоје ђел,
Ђел море дилбери ђел!
„Узмите се љубите се.
Ђел обоје ђел,
Ђел море дилбери ђел!
Љубите се милујте се.
Ђел драги ђел,
Ђел море дилбери ђел!
Плодите се растите се.
Ђел драги ђел,
Ђел море дилбери ђел!
Стварајте си живите си
Ђел драги ђел,
Ђел море дилбери ђел!
А по мање умирајте.
Ђел море ђел,
Ђел море дилбери ђел!"
Кад то чуше двије тице
Хеј двије хеј!
Хеј младе љубљене хеј!
Узеше се љубише се.
Хеј двије хеј!
Хеј младе лубљене хеј!
Љубише се створаше се.
Хеј двије хеј!
Хеј младе љубљене хеј!
А по мање умираше.
Хеј мање хеј!
Хеј младе љублене хеј!
Вишња бора прослављаше,
Хеј благиј хеј!
Хеј вишња бора хеј!
Слава слава Триглав бору!
Хеј боре хеј!
Хеј вељи силни хеј!

Од баба Стојне из нахије Врањске у Старој Србији.

Милош С. Милојевић: После ових песама стану се свуда у свима србским крајевима играти прстењка, божијег дрвцета и осталих девојачких игара. Обе су ове, игре скоро једнаке. Сакрива се тај прстењак или прстен и божије тако звано дрвце. Девојка једна тражи прстењак у осталих девојака питајућиј у кога је прстењак бијућиј ону што је пита. Она одговори у те и те. Она иде тој удари је и пита, и т. д. док која непотреви у које је те та тада крије тај прстењак и узима од оне мараму увијену којом бије друге, сама тражи и т. д. Божије дрвце тако се исто тражи, но оној која га тражи вежу се очи и она небије том марамом, него само вата другарице тражећиј то божије дрвце. Кад већ виде да месец хоће скоро да залази, оне се све изкупе и пођу кућама. При поласку своме почну све у глас да певају песму:

5.

Ми идемо кућицама
Нашим домима
Нашим домима.
Прослави смо велича смо
Бора Триглава
Бора Триглава!
И његове веље слуге
Љеља и Љељу,
Љеља и Љељу!
И Пољеља и Пољељу
Милу дечицу
Милу дечицу.
Кола смо на кола смо
Кола велика
Кола велика,
И велика и малога

Кола маленог
Кола маленог.
Прослави смо оживи смо
Нашег Смрхарта
Нашег Смрхарта.
Написмо се живе воде
Да не умремо
Да не умремо.
Што ј' умрло да не живи
Као вапире
Као вапире.
Што је живо нек се плоди
Плодом обилним
Плодом обилним.
Што с' оплоди нек остане
Нек се одржи
Нек се одржи.
Слава, слава Вишњем бору!
Бору Триглаву,
Бору Триглаву!
И Његовој светој снаги
Снаги највећој,
Снаги највећој.

Од Персе Петровића

Милош С. Милојевић: У неким местима одпевају ову песму и одиграју по трипут саставивши сва кола на том раскршћу у једно велико. Ово коло опет иде од десна на лево или по току сунчевом. Пошто тако одиграју онда оде свака својој кући.

6.

Сива Жива сива силна,
Сива силна голубице!
да куда си путовала?
Одговара Сива Жива

Сива силна голубица:
„Ја сам тамо путовала
У Инђију нашу земљу.
Пролећела Хиндушана
И ту Глобу Тартарију
Црни Хиндуш и Тартару.
Летила сам Господару
Нашем силном Триглав бору
Те гледала што нам чини
Што нам чини заповеда."
Шта чињаше наш господар,
Наш господар Тригљав вељи,
Наш Створитељ и Држитељ
И велики Уморитељ?
Одговори Сива Жива
Бела силна голубица!
„Наш господар лепо чини
Трима кола у зучиње
И четврто злато мери.
Да правимо златне чаше
Златне чаше и сребрне
Да молимо младог Бога
И Божића Сварожића
Да нам даде свако добро
Понајвеће дуги живот.
Дуги живот добро здравље
И богатство што га носи.
Божић поје по сву земљу
Небоји се Хиндушана
Нити црног Тартарана
Ни големе те пустаре
А проклете Глобе црне
Глобе црне Тартарије,
И те гадне Манџурије.
Слава му је до небеса.
До престола Триглав Бога.
Брада му је до појаса.
До појаса среди земље
Србске земље Рашке светле.
Да се роде мушка деца
Љути војни Даворови
Даворови и Јарила

Она силног Туривоја.
Туривоја Ђуримами
Да се роде јагањчићи
Јаганчићи и јарићи
И ти веља теланчићи.
Женски више, него мушки.
„О Кољедо ој,
Мој Бого мој!
Мој Божићу мој,
Сварожићу мој!

Милош С. Милојевић: Ову је пјесну прјеписао г. Јова Станимировић свештеник Призренски, а послао нам г. Илија Спасојевић учитељ, Средачке Жупе.

7.

Силни вељи Триглаву!
Триглаву!
Вишњи боже свесилни,
Свесилни!
Погледај нас нејачке
Нејачке,
Твоје створе слабачке
Слабачке,
Ми смо деца грешна ти
Грешна ти!
Слаби мали нејачки
Нејачки,
Удржи нас боже наш,
Боже наш!
Боже богов великих,
Великих!
Спаси наске и живи,
И живи!
Дуго млого година
Година.
Кад умремо узми нас
Узми нас

Твојим светлим палатам'
палатам'.

8.

Силни велији највећиј
Највећиј!
Силнији снажни најснажнији!
Јави свети најсветији!
Страшни страшнији најбољи!
Бого мила Тројицо!
Вишња силна држаљко!
Држи наске живи нас!
Стварај наске узми нас!
У те твоје палате
Јасне свете и вечне.
Цар царева највећи!
Створитељу свег и сва!
Бого богова највећих!
Најсилнијих и бољих!
И најгорих и најзлијих!
Горе доле и свуда!
Дај нам живот и снагу:
Свако добро и срећу,
Милост раброст и гозбу,
Добру љубав и слогу.

9.

Ој Љејљу Љејљу
Љејљу!
Велејасни Љејљу!
Наш премили Љејљу!
Прослави смо хвалисмо,
Велича смо Вишњега!
Превишњега и јасњега!
Триглав Бога највећег.

Свету Тројцу најјасну.
Створитељицу најјачу.
Одржатељицу најкрепку.
Рушитељицу најстрашну.

10. Краљичка песма - Војну.

Мијо деда Ђозмо!
Мијо деда Ђозмо!
Ђозмо Љељо!
Овди нама кажу.
Рабреногa војна,
Скоро ожењена,
Лепо обучена:
Своју љубу љубит!
Свима добро чинит';
Дугом пушком бити.
Бритком сабљом сећи,
Душманине своје
И племена свога.
Тог племена рода
Рода завичаја.
Рода завичаја
Србског господскога.
Србског господскога
Земље племењите.
Племените земље,
Те Инђије свете.
Те Инђије свете
Ђе но Триглав спава.
Ђе но Триглав спава
Русане уснива.

Све су ове песме од Јелене Кечицке девојке из Сентомаша у Банату садањем а пок. војводини српској коју погребоше пре неколико година. Она је сама више пута била и краљ и краљица.

11. Краљичка песма - Кад венац од најбољег класа

плету

Ватајте се танке сламке
Танке високе.
Ватајте се у тај венац,
Венац плетинац.
Ватајте се беле руде
Беле прибеле.
Ватајте се у то коло,
Танац плетанац.
Ко се неће уватити
Убио га Бог.
Да гледамо које с киме
Да се љубимо.
Ил' је момче ил' девојче,
Оба млађана?
Ил' је мило ил' немило,
Мило примило.
Ко се неће пољубити
Убио га Бог.
Сад се љубе сви што су плели
венац, а пошто га изплету играју;
Порази га света Петка
Параскевија.
Уста му се осушила
Дао мили Бог!
Дом му затри Прпрьруша
Сеја Давора.
Обиље му недодао
Богат Купало.
Мљивење му не додао
Страшан Коледо.
Не имао ни честнице
На тог Божића.
На Божић тог мадића,
Старог Сварога.
Ни погаче бијелице
Љеба криваја,
А на белу лепу Љељу
Љелу Пољељу.
Ни на Љељу ни Пољељу.
Шћери Ладиној.

Тој Ладиној и Љељовој
Шћери Пољељи.
Ни сомуна на Радгоста
Красне преславе.
М.С.М: Пошто изплету венац одиграју по трипут коло то Плети-танац, по толико се пута изљубе сви редом кроз венац и овај, па опет одиграју три пута исто коло певајући даље ту песму:
Пуштајте се беле руке
Беле пребеле.
Пуштајте се недржте се
Недржа вас ја.
Одржо вас силни боже
Силни Триглаве.
Ој Триглаве света Тројца
Света пресвета!
Света Тројца најсветија
И најстарија.

12.

Ђурђе, Ђурђе млат Ђурђе!
Да кој ти рече млад Ђурђе,
„Ђурђе ле Љејљу! Биљаро Љејљу!
Ђурђе ле Ђурђе! Биљаро!
Брго по мене да дојдеш,
Брго по мене Преслава,
Преслава рујна Рујевит,
И брата мојег Поревит,
Поревит брата Плавога?
Мене ми рече Велик ден.
Велик ден Триглав ден,
Триглав ден денешњи,
Да брго дојђем по тебе!
Со шума и трева по тебе,
И со све шчо живи и расте,
Шчо расте и умире.

Од Сарџе досељеника из Битољске нахије у Старој

Србији земљи Албанији као што је зову.